

1 Kórínti

Ísu kwíyómpa'a irówana Póro moóra-kwaai aiyayaan-umai ava'moraé-iyayo. miráumai-ima maisuwéna Évésasi-naopa'a ména maanáimbá agaimái Kórínti-naoraa-kwaasi mátimakaiye. Kórínti-naopa'a anón-daopa'a Ákáyaa-marava'a kwáyon-daopa'a Kíríki-kwaasi sáwíva'a máyówasa évaka-Yutaa-kwaasigwara'a máyáapa'an-iyé. ááéma Póro Ísun-aaí kosimátíma'mae iyúwasa Ísuna aampa'á kwégwesa mésa naaémba taaínkaa'a ésa sáwí'a umái máúwana Póro mináimbá iséna maanáimbá agaimái tuwówasa mátimakaawe.

¹ kemá Póro maanáimbá agaimaráúmpo ísáaro. Áánútu kwená imáyáavinkemba kembá aantá-kwaasi-i'a umái ításinkena séna Ísu Káráísitin-aaí kosimátíma'mae naauwó séna si'mákaiye. kentáásí kwaási áwí'a Sósénisintave'a súnana maanáúvámá kwéagayaiye.

² Áánútuna kwaási Kórínti-naopa'a máyáawai ísáaro. Áánútu kwendéí-í'a umátínkaraisa'a Ísu Káráísitiye tarúmaimo máyáawai ísáaro. amápa'-maravakewai Ísóigo Ísu Káráísitimpa'a námúnaa kwésewaiye keináraware Áánútu ítátinkariye. Káráísiti miwírá'á kárákwiraiwai éna kentáárákwará'á kárákwiraiye.

³ Áánútu kentáásivowe Ísóigo Ísu Káráísitiye úwoi túwa'naa ésarai paru kwéumatinkaayantave'a námúnaa kwésune.

4 keinárawatave'a ísámai aasiyaasí Áánútumpa'a súwi kwésune. Áánútu Ísu Káráisitina mayáiyávéna imáyáa éna kwétuwa'naa-imba mindáyave'a Áánútumpa'a súwi kwésune.

5 Ísu Káráisitiye tarúmaimo máyáantavena Áánútu kawe'ó umátínkáimba keinárawapimba anómba uráintave'a pó'a kwenáái is'é'a kawe'á umái kwésimatimewe.

6 Ísu Káráisitín-aaí simátímakaunata tirumpimbá tátoké'a asiramái mé'a pó'a kwenáái kawe'á umái kwésimatime'a

7 Ísóigo Ísu Káráisitimo marapá'ó kumínímba amu'maré'a máyáamba Áánútun-amanko kwétimin-asirayamba maimái tátokaawe.

8 asiramátínkáva'a iyínana póna naaénkanaamo Ísóigo Ísu Káráisitimo kumínín-kanaa títana kempimbá sáwí-aimba íma kwéniye.

9 Áánútu sintení'o kwéena kwenááninko kentáásí Ísóigo Ísu Káráisitinte tarútinkaindayavena tááyaraimba sintení'o kwéiwai póna mirá uráiyé.

taaín-taimba uráan-kwasai.

10 kesí kwaásiyono. kentáásí Ísóigo Ísu Káráisitina asirayámbá símakaintave'a asiramái kwésimatimune. mimbórá-áimbá sé'a íma taaínkaarí'a é'a mimbórávimbá mé'a mimbórá-ímáyáá é'a mimbórá-máyái máyáaro.

11 keinárawatopakemba moóra-ininko áwí'a Kórówina akúmpákén-kwáásí évakarawai tasimásimesa sésa keiyái aaisan-áimbá kwésesa taaínkaar-umai máyáawe tasimásimakaawe.

12 mináísán-áinkóná ááimba évakarawai sé'a Póro kentáásí anónnda'an-iyé sewa'á évakarawai sé'a Ápórosi kentáásí anónnda'an-iyé sewa'á évakarawai sé'a Pítaa kentáásí anónnda'an-iyé sewa'á évakarawai sé'a Ísu Káráísiti kentáásí anónnda'an-iyé kwésewe.

13 Ísu Káráísiti mimbóráwái anónnda'a máyáivo íma taaínkaa'a umái máéro. kemá Póro íma keinárawatave'a imáyáa é'a taaira'á pukáumne. íma kentáv'é'a ísámai nombá pékaavo Ísuntave'a ísámai nombá pékaawe.

14-15 évakarawai sé'a Póro kentáásí anóni'a índayavena nombá pésinkaraiye sevó sé'a sáwívarawai íma nombá pétinkaraunda mindáyave'a Áánútumpa'a súwi kwésune. keinárawapinkemba íma sáwívarawaiman-ivo kae-kwáásí túwí'a Kárísipasiye Káyásiye minkáé'náraiye su'mai nombá pétinke'a sáwívarawaimo ímo pétinkaraundayave'a Áánútumpa'a súwi kwésune.

16 ánivo moóráwái áwí'a Sétevanasiye kwená akúné nombá pétinke'a imáyáa é'a á'owima íma pétinkaraumne.

17 Ísu Káráísiti íma simásimena séna nombá pétinkamae naauwó íma simásímakaivo áséi-kwasai simátíma'mae naauwó séna si'mákaiye. Ísu Káráísiti taaira'á pukáin-ainkona ááimba íma ísáavo sé'a Káráísitin-aai avora'á kwésimatime'a kwaásiti kawer-ímáyáávínkén-áimbá íma sé'a tavisí-áimbá íma kwésimatime'a avora'á Káráísitin-aai kwésimatimune.

Ísumo pukáimba Áánútuna asirayánkómán-iyé

kwaasái.

¹⁸ sáwí'o umáímo kwémaewaina aambó kwégwaraawai Ísu Káráísitimo kwaásiyavenamo imáyáa éna pukáin-aintavesa sésa úwoi-aimban-iyé kwésevo Áánútunopa'o kwégon-amba kwégwaraundawaiya mináintávéta séta Áánútu kwésuwa'naa in-ásíráyámbá iyéyá kwésune.

¹⁹ sáwí'o umáímo kwémaewaina aambó kwégwaraawaiyavena Áánútun-aaí aúváivimba agaimaréna séna

marapá-kwáásí kawer-ímáyáámán-iyé
kwésen-imayaa ánásasuwe'a ó'on-
o'on-imayaagwara-kwaasiti imáyáa
maitiyuwánaumne

agaimaréna siráiyé.

²⁰ marapá-tántáátávésa kawer-ímáyáá kwéowaiyavena Áánútu séna minímáyáá úwoisan-tantaa'an-iyé siráiyé. kawer-ímáyáágwáráwái íma aiva'á kwíyasa pósa áamáambo ísaraawai íma aiva'á kwíyasa pósa marapá-tántáátávésa kwaasái símae kwénaaowai íma aiva'á kónááowe.

²¹ Áánútu kawer-ímáyáá éna séna marapá-kwáásí miwítí kawer-ímáyáávínkémbá íma kanaán-umai kesí ááimba suwánanaaowe súmbanivo imáyáa éna séna kesááiyavesa áraire síyawai sáwí'o umáímo máyáampinkemba iyátinkanaumne Áánútu súwata mináséi-kwásái kwésimatimunayasa évakarawai úwoi-aimban-iyé kwésewe.

²² Yútaa-kwaasi sésa ímo awánaanda-i'o inatá Ísu Káráísitin-aaiyavesa áraireya sénaumne sewasá Kíríki-kwaasi kawer-ímáyáámán-iyé kwésen-imayaa kwéavakaa-ombanivo

23 kesáá Ísu Káráísitimo ken-tááyávénamo imáyáamo énamo pukáin-ainta kwésimatimunasaya Yútaa-kwaasi mináimbá isésa Ísu Káráísitin-aaí tínaaemba kwéumamewasa Kíríki-kwaasi mináimbá Áánútuna kawer-ímáyáávínkén-áimbá isésa úwoi-aimban-iyé kwésewata

24 Yútaa-kwaasivinkene ó'onkaa-kwaasivinkene Áánútu ításinkaraiwaiya séta Áánútuna kawer-ímáyáávínkémbá Ísu Káráísiti pukáísana Áánútuna asirayánkó sáwí'o umáíyaamo máyaundavinkenta kwéiyasinkaintaawe.

25 marapá-kwáásí sésa Áánútuna imáyáa úwoi-imayaaman-iyé kwésen-imayaao kawer-ímáyááó póna kwaásiti kawer-ímáyááómbá usáyaaitaraiye. kwaási sésa Áánútu aamoisayámbá iyémó kwésen-aamoisayanko kwaásiti asirayámbá usáyaaitaraiye.

26 kesí kwaásiyono. Áánútumo kwená kwaási-i'o umátínkaronka'a máyówaina ááimba imáyáa oro. keinárawapimba marapá-kwáásí túranka'a kawer-ímáyáágwárá-kwáásí íma sáwíva'a máemba moórá-mora-umai mé'a marapá-kwáásí túranka'a asirayán-kwáásí íma sáwíva'a máemba moórá-mora-umai mé'a marapá-kwáásí túranka'a túwí'o kwáyon-kwaasi sáwíva'a íma máemba moórá-mora-umai méraawe.

27 marapá-kwáásí sésa úwoi-kwaasiman-owe kwésen-kwaasivinkemba Áánútu kwená kwaási-i'a umái ítátinkena marapákén-káwér-ímáyáágwárá-kwáásí Áánútuna kwaási tuwánésa sésa kentáásí kawer-ímáyáá úwoisamban-

iyé sénááontavena Áánútu mirán-kwáásí ítátinkaraiye. marapá-kwáásí sésa aamoisayán-kwáásímán-owe kwésen-kwaasivinkemba Áánútu kwená kwaási-i'a umái ítátinkena marapákén-ásíráyánkwára-kwáásí Áánútuna kwaási tuwánésa sésa kentáásí asirayámbá úwoisamban-iyé sénááontavena Áánútu mirán-kwáásí ítátinkaraiye.

28 marapá-kwáásí sésa úwoi-kwaasiman-owe sésa simái sáwí'a kwéumatinkaawaiye ímo méraawaiye Áánútu kwená kwaási-i'a umái ítátinkaraiye. marapá-kwáásí sésa anón-kwaasiman-owe kwésen-kwaasi ánásanaaontavena úwoi-kwaasivinkemba Áánútu ítátinkaraiye.

29 Áánútu aúranka'a miwí kentúwí'a ímá mósá maránááontavena úwoi-kwaasivinkemba Áánútu ítátinkaraiye.

30 Áánútu Ísu Káráísitinte tarútinkaraisa'a máyáawana póna Ísu Káráísiti kentáásí kawer-ímáyááóná ááini'a Áánútu umánkaraiye. Ísu Káráísiti pukáintavena Áánútu kwenaúranka'a arupíya umásinkenaya kwená kwaási-i'a umásinkenaya sáwí'o umáíyaamo máyaundavinkenta maisiyuwéna siráísata máyaumne.

31 mináíntávéna naaóvá'á Áánútun-aaí aúváiimba agaimaréna séna

moóráwaimo kesúwí'o mósá maránáe sénamo éna íma mirá éna Ísóigo áwí'a mósá maráíno agaimaréna siráíye.

2

Ísu taaira'á pukáin-kwasai.

¹ kesí kwaásiyono. kentópa'o komé'a Áánútun-
aai paárurain-aimba kosimátimewandara'a
kesúwí'a maé iyígwáe-aimba íma simátime'a
Áánútun-aai avora'á simátímakaumne.

² ááema imáyáa é'a sé'a kentópa'a komáenda
íma mirám-baaran-tantaakona imáyáa é'a
simátime'a Ísu Káráisitintave'a imáyáa é'a
kentááyáváyíyé séna taaira'á pukáin-aine su'mai
imáyáa é'a kosimátimenaumne sé'a

³ kentópa'a komáéwandara'a sáá'a kwégowa'a
tavaravamá kwéuwa'a aamoisayán-kwáásí mé'a

⁴⁻⁵ aaimó simátimewandara'a Áánútun-
aaiyavesamo áraire síyawaina ááimba íma
kwaásiti kawer-ímáyáávínkémbán-ivo Áánútuna
asirayámpínkémbán-iyé sé'a simátime'a
Áánútun-amankona mayáyíyé asirayané
agaráátinkááwána'a awánaraawe.

Áánútuna kawer-ímáyáágóná kwaasái.

⁶ Áánútuntave'a asiramái máyáawaiyave'a
kawer-ímáyáávínkémbá kawer-áímbá
kwésimatimune. minkáwér-ímáyááó marapá-
kwáásívínkéné marapá'ó kárákwiraawaimo
ánásanaaowaivinkene ímanivo

⁷ minkáwér-ímáyááó Áánútumpakemban-iyé.
Áánútu maramá íma urónka'a séna to'mayaa
é'a naaémba paáronana mindá'á kawe'á
umátinkainasa ságayan-ayampa'a ménaaowe
siráimba kentááyávéna séna minkáwér-ímáyáá
aúpá'á makáimba póna kwáyowasa

8 marapá'ó kárákwiraawai íma kawe'á umái ísaraawe. ísaresaraai Ísóigo ó'oran-aainkwarawaimba taaira'á íma tuvúwúwana pukáisino.

9 mináintávéna naaóvá'á Áánútun-ai aúváivimba agaimaréna séna

Áánútu to'mayaa umái kwembó tirumbó ámén-kwaasi timíniye. túrandei íma awánéna táá'a íma iséna íma imáyáa uráan-tantaa'a

Áánútu to'mayaa úmakaimba timíniye agaimaréna siráiyé.

10 ánivo Áánútu kwenamankómbá ai'marówana keséya ména Áánútumo to'mayaa úmakainta agaráásínkaraintaawe. Áánútun-amanko amápa-tantaa'a awánéna Áánútumo kwenarumpimbó imáyáa éna to'mayaa úmakaimba awánaraiye.

11 kwaásimo ombá moóráwaina imáyáa íma kwéawanaivo kwenamankówé su'mai kwéawanaiye. miráumai Áánútuna imáyáa íma kwéawanaavo kwenamankówé su'mai kwéawanaiye.

12 Áánútu marapákén-ásiráyámbá íma siménaya kwenamankómbá ai'marówana keséya ména asirayámbá símakaiye. Áánútumo to'mayaa umáimo kwésiminta awánanaundayavenaya kwenamankómbá ai'marówana keséya kumbáyáiyé.

13 mináintá kwésimatimunda íma kwaásiti kawer-ímáyáávínkén-áimbán-ivo Áánútun-amanko simásímakain-ainta kwésimatimune. Áánútun-amankomo tirumpimbó máyáin-kwaasiyaveta Áánútuna árain-ainta

kwésimatimune.

¹⁴ Áánútun-amankomo tirumpimbó ímo máyáiwai kwemó kwétimin-tantaa'a íma kanaán-umai kwémaesa mintántáátávésa sésa úwoisamban-iyé kwésesa marapá-kwáásí Áánútun-amankomo kwétimin-tantaa'a íma kanaán-umai kwéisaavo Áánútun-amankomo tirumpimbó máyáiwaiye su'mai mintántáá'á isésa kawé-tántáá'án-iyé kwésewe.

¹⁵ Áánútun-amankomo tirumpimbó máyáiwai kanaán-umai amápa-tantaakona ááimba taaínkaar-umai sáwí-aaine kawer-ááiné kwéisaavo marapá-kwáásí Áánútun-amankomo tirumpimbó máyáiwai tuwánésa miwítí mayáígóná ááimba íma kwéawanaawe.

¹⁶ naaóvá'á Áánútun-ai aúváívimba agaimaréna séna Ísóigomo imáyáamo kwéimba íma ísáamba pósa íma kanaán-umai kwená imáyáa arupí kwéumankaawe agaimaréna siráimbanivo Áánútun-amankomo sirumpimbó máyáiwaiya Ísu Káráisitina imáyáaya kwéisaumpo marapá-kwáásí kentáásí mayáígóná ááimba íma kwéawanaawe.

3

Áánútuna mayái-kwáásítí kwaasái.

¹ kesí kwaásiyono. Áánútun-amankomo tirumpimbó anómbo umáímo máyáin-kwaasimo kwésimatimundantemba kentópa'a komáyaawandara'a keinárawa'a íma mirá simátíme'a Ísu Káráisitintave'o ímo asiramáímo

máyón-kwaasi untávé'a taíntuwe-yaintuwe'a simátímakaumne.

² umarambó asirayán-tómbó ímo tímémbo náámbo tíméntemba Káráisitin-aaima íma asirayán-áimpímbán-ivo etóyói-aimpinkemba simátímakaumne. ááéma íma kanaán-umai ísaraantave'a mirán-áimpínkémbá Káráisitin-aai simátímakaumne. ívékwará'a mirán-umai mé'a pó'a íma kanaán-umai kwéisaawe.

³ Ísu Káráisitintave'a íma asiramái imáyáa kwée'a marapá-tántáátávé'a imáyáa kwée'a mé'a tirumbó sáwí'o kwéumatinke'o aaisan-áimbó kwéseмба marapá-tántáátávé'a imáyáa kwée'a marapá-kwáásímó máyáanten-umai mirán-umai kwémaewe.

⁴ évakarawai Póro kentáásí anónda'an-iyé se-wasá évakarawai Ápórosi kentáásí anónda'an-iyé kwéseмба marapá-kwáásímó máyáanten-umai mirán-umai kwémaewe.

⁵ kenkáí súwí'a mósá maré'a taaínkaar-umai máévainivo Áánútuna mayái-kwáásíráiyé su'mai úye. Ísóigo Ápórosintavena séna kesí mayái mayaaó séna kentávéna kesí mayái mayaaó súwakai kwená mayái mayááwáya'a Ísóigon-aaiyave'a áraire siráamba kwená mayái-kwáásírái úye.

⁶ kígauva'o ánáyumbo ontembá Ísóigon-aai simátímewanana námáimo umáimo siyútúwáantemba Ápórosi miráumai túwa'naa úwana Áánútumo ánáyumbo anómbó umátínkáintemba kwemá imáyáa tímúwa'a kwenáái tirumpimbá tátokaawe.

⁷ ánáyumbo iwáiyé námáimo umátínkáiwaiye

mindárai íma anón-kwaasi óívo Áánútu anómbó kwéumatinkaiwai kwemá anóndakoman-iyé.

⁸ ánáyumbo iwáíyé námáimo iwáíyé mimbóráí'a umái máyaayamba póna Áánútu miwítí mayáígóná meeyámbá timíníye.

⁹ kesé Ápórosiye Áánútuna mayái-kwáásí úya'a keinárawa'a Áánútuna kígauraamba owatá miráyáámó úndaya Áánútundeiya úmpo mirápá'á kenkáiyávé'a íma imáyáa ombá keinárawa'a kwétaainaawe. íma taaínkaar-oráámbá kwétaainaawe. keinárawa'a Áánútumo kwéin-dankaani'a kwéowe.

¹⁰ Áánútu súwa'naa úwa'a keinárawapimba mayái mairáumne. naambó kwéon-kwaasira'o kárákwiraiwaimo kawer-ímáyáámó énamo ávombo áyáíntemba Ísu Káráísitin-aaimo simátímakaunda ávonkaamba aitínkáva'a kówánasa minávónká'ó naambó kwéowai mimbáyái kárákwiyoro.

¹¹ ó'on-avomba íma ayánááovo mimbórá-ávómbó Áánútumo á'o aimakáimba minávómbá Ísu Káráísitiman-iyé.

¹² minávónká'á naambá ónááovo évakarawaimo ésa Áánútuntavesamo ímo asiramáimo imáyáamo kwéowai kwááyu-yantaa'a taaineiyé owáínéiyé iyasa évakarawaimo ésa Áánútuntavesamo asiramáimo imáyáamo kwéowai asiramáimo kwaíkwai'o ínín-tantaa'a kóri-ontandeiye ó'on-o'on-ontandeiye ónááowe.

¹³ Áánútuna kwaásiti mayái naaémbe paáríndara'a iramó évaka-tantaa'o kénamo évaka'o ímo kaintembá Ísu Káráísitimo kumínín-kanaamo tíndara'a Áánútuna kwaásiti mayái

paárínana évaka'-mayai ánásainana évaka'-mayai úwoi kwéniye.

¹⁴ minávónká'ó naambó kwéomba asiramáimo kwaíkwaí'o ínín-tantaa'nei kwéowai miwítí mayái kwáyainasa miwítí kawe'-méyámbá mayánááovo

¹⁵ kwááyu-yantaa'nei kwéowai miwítí mayái ánásainasa mimbáyáígóná meéyámbá íma maésa miwíyé su'mai kawe'á umái ménaoawe. kwaásiti náaindaambo kágwisasamo miwíyé su'maimo kawe'ó umáimo máéntemba miwí mirá ónááowe.

¹⁶ keinárawa'a ímo taaínkaar-umaimo máéraamba taaínkaar-umai kwémáémbanivo Áánútun-amanko kentirumpimbá máyáimba Áánútuna mono'-nánkáámbá kwéomba imáyáa oro.

¹⁷ Áánútuna mono'-námbá aoka'-námbá isa'á keinárawa'a mindánkáámbá owasá évakarawaimo keinárawa'o sáwí'o umátinkaawa'o sáwí'o umáimo máyáambo éna Áánútu miwí ánásasuwanimba ímo taaínkaar-oráámbá kwétaainkaar-owe.

¹⁸ kentí imáyáao kampa'á simátiyúwáivo sé'a kárákwiyoro kwésune. marapá-kwáásí túranka'a kawer-ímáyáágwárá-kwáásíyá úne kwésewai Áánútu aúranka'a kawer-ímáyáá ónááontavesa marapákén-káwér-ímáyáá íma aiva-tántáá'án-iye seró kwésune.

¹⁹ marapá-kwáásí kawer-ímáyááwémó kwésen-imayaayavena Áánútu séna sáwí-imayaaman-iye kwésiye. mináíntávéna naaóvá'á Áánútun-aai aúváívimba agaimaréna séna marapá-kwáásí miwítí imáyáa mósá kwémaraawana Áánútu sisaná miwítí

imáyáao kampa'á kwésimatiyuwaiye
agaimaréna súwana

²⁰ moóráva'a agaimaréna séna

kawer-ímáyááwémó kwésen-imayaayavena

úwoi-imayaawe Ísóigo siráiyé

agaimaréna siráimba

²¹ mindáyave'a kwaásimo kwéowain-auma íma
maé íyóro. amápa-tantaa'a túwa'naa ínimba
kwáyáiyé.

²² kemá Pórowe Apórosiye Pítaawe túwa'naa
ínimba ónaundaya máyaumne. marawé

amápa-tantaa'o kwáyáine úwoimo ménaaona'i.

puwónááona'i. mindá túwa'naa ínimba kwáyáiyé.

ívé'o kwáyáin-tantaare naaémbo paárinin-

tantaakwarare mindá túwa'naa ínimba kwáyáiyé

²³ keinárawa'a Káráísitina kwaási owaná Káráísiti
Áánútundeiman-iyé.

4

Ísóigona aantá-kwaasiti kwaasái.

¹ keinárawa'a kentááyávé'a imáyáa é'a

sé'a Káráísitina mayái-kwáásí ésa Áánútumo

aúpá'ó makáimba agaráátinkena séna mináímbá

simátíma'mae nááóro. mimbáyáírá'á

kárákwiyoro siráiwai owé-ímáyáá oro.

² moóráwaina mayáírá'á kárákwiraiwaimo sisas-
amó ontembá mirán-oro.

³ Áánútuna mayáírá'á kárákwiraundawaiyave'a

keinárawara'o ó'owiya'o sé'a kawé'-má'yá'yá'i.

sáwí-mayaiya'iyó sé'o kwésemba íma anón-

imayaa é'a kesí mayá'yávé'a íma awáné'a kawé'-

má'yá'yá'i. sáwí-mayaiya'iyó kwésune.

4 kesirumpinkén-ímáyááómó sénamo kaweré su'mai uráanemo sínimba kawe'-máyáiyá'i. sáwí-mayaiya'iyo-aimba íma kendéímán-ivo Ísóigondei póna kwésuwanaiye.

5 mindáyave'a Ísóigomo ímo kunkáindarare Ísóigomo siráin-kanaamo ímo tiráindarare íma taaínkaare'a sáwí'an-owe. kawe'án-owe íma seró. Ísóigomo kumíndara'a kwaásiti aúpár-ímáyááwé kwaásiti ááine paárínana mitáwai Áánútu kwaásiti kawe'-máyáiyávéna kawe'án-owe síníye.

6 kesí kwaásiyono. arupí ónááontave'a simátímakaunda-aimba Ápórosiye kesémo siráunda íma kenkáiráiyé su'mainivo amápa-kwaasiyavaigwara'a siráumne. Áánútun-aai aúvái-kwandaavimba agaimarésa siráantemba mirán-oro. moórá-anondako áwí'a maé iyé'a moórá-anondako áwí'a simái sáwí'a kwéomba kentúma maé kwéiyomba mirá ímo oráámbá kwéowe.

7 keinárawa'a íma usáyaaitaraawain-ovo mirámó kwéon-kwaasi-i'a Áánútu umátínkaraiye. Áánútu mirán-kwáásí-í'a umátínkaraivo kentúma íma maé iyé'a sé'a kesáá keyáárikata mirán-kwáásíyá máyaumne íma sero.

8 keinárawa'o maarán-áimbó sembá kampa'á sé'a kawe-kwáásí-í'a umáiya máyaumne. íma Ápórosiye Pórowe simásímakaayan-imayaavinkemban-ivo kentáási imáyáavinkenta Áánútuna imáyáa iséta mindáraiya usáyaaitaraumne kampa'á kwésewe. keinárawa'o usáyaaitaraankakai keiráígwará'á

miráumaiya usáyaaitauyasino. sáwí-yantaakomba usáyaaitaigwae sé'a súnnda íma usáyaaitaraawe.

⁹ imáyáamo únda Áánútu kwená aantá-kwaasiya amápa-kwaasi tínaaempata sínkarainta tínkamowasamo púwón-kwaasimo kwaási túranka'o mótinkesamo tínkankaantemba kwíyómpaken-kwayo'narawa túrankare kwaási túrankare Áánútu kentáá mirá umásínkaraintaawe-imayaa kwéune.

¹⁰ Ísu Káráisitín-aaimo kwésimatimundayavesaya sésa sáwí-imayaagwara-kwaasin-owe kwésevo keinárawa'a kesávé'a sé'a Ísu Káráisitiye tarúmaiya méta kawer-ímáyáágwará-kwáásíyá úne kwésewe. kesáá aamoisáyán-kwáásíyá úná'a keinárawa'a kesávé'a sé'a asirayán-kwáásíyá úne-imayaa owáímá pó'a kentúwí'a maé iyé'a kesúwíta kwétuwaawe.

¹¹ Áánútuna mayái maimaé kwénaaundaya ááéwe ívére nontáváiyé toóntáváiyé sáái kwésinkaisata íma naambá makéta íma kawer-únáánkwátói makáunasaya kwésinkamowata

¹² toómbá íma úwoi mayánaundayaveta anóm-bayai kwémaeta óntamba kwémayaunasaya simáímo sáwí'o kwéumasinkaanta Áánútu kawé'á umátinkaniye-aimba kwésimatimunasaya sáwí'o kwéumasinkaanta asiramái méta íma ivátuwaunasaya

¹³ kentáá súwí'a kumínkwáe sésa kampar-áimbá kwéseмба anondá kawer-áimbá kwésimatimunasaya ááéwe ívére kentááyávésa sésa ovairáán-kwáásín-ovo miwí táái íma ísáaro kwésewe.

¹⁴ kesí iyámpóiyone sé'a imáyáa kwéundawai

tááko pééi sína'a isé'a kawé'á ónááontave'a maanáúvái kwéagayaumne.

15 Káraísitina kwaási owasá sáwívarawai Ísu Káraísintin-aaí kwésimatimemba íma sáwívarawai kentivoísái máyáavo aiva'á Káraísitin-aaí simátimewana'a Káraísitiye tarúmai máyáantave'a keyáá kentivomá úne.

16 mindáyave'a kwakwiyé'a sé'a kemó úndantemba mirán-oro kwésune.

17 mindáyave'a moóráwaimba Tímótimba ai'máráanana kentópa'a kweémena kwíniye. kwemá Ísóigoema tarúmai máyáiwai íma siyuwéna asiramái ména kesááninkaamba umái máyáiwai kwená imáyáa kwéundawai kentópa'a kwéna Ísu Káraísiti aúranka'o máyaunda-aine Áánútuna kwaási naaó'-nao'a máyáawai kwésimatimunda-aine kosimatimena kemó máyaundanten-umai máéro-aimba kosimatiminiye.

18 keinárawapinkemba évakarawai sésa Póro úwoi aúváívinken-aimba kwésivo kentáásopa'a aaimó simásimindayavenaya íma tíníye kwéseмба kentúma maé iráawe.

19 ánivo Ísóigomo owémó sína'o é'a sáwiyanka'a kentópa'a kwé'a túmo maé iráawai siráan-aine su'maiyave'a íma kónaumpo miwítí asirayámbá Áánútunopakena'iyó. awánaandayave'a kónaumne.

20 Áánútumo kentáárá'ó kárákwiraimba maarán-iyé. íma aaineiyé su'mai kárákwiraivo Áánútuna asirayánká'ó kwémaewai miwírá'á kárákwiraiye. mindáyave'a Áánútuna

asirayánkárá máyáa. íya Áánútuna asirayánkárá máyáao sé'a kotuwánanaumne.

²¹ imáyáa oro. keinárawatopa'o ímo kuráandara'o sáwí-imayaamo tuwé'o kawé'ó umáímo méwa'a kentí imáyáa é'a paru umáíya koménaumne. ímo mirámó uréwa'o é'a asiramái arupí koumátinkanaumne. mindáyave'a imáyáa oro.

5

avowán-awaininkomba mairáin-kwasai.

¹ keinárawapinkemba moóráwai anómba sáwí'a éna avowán-awaininkomba mairáíye sewa'á ísaraumne. keinárawa'a Áánútun-aaiyave'a áraire kwésewai mirá-sáwí'ó kwéiwaintave'a étuwaao íma sewaná úwoi mirá kwéimbanivo Áánútuna aambó ímo kwégwaraawai íma mirá kwéesa mirámó kwéowaiyavesa sáwí-meyamba mayánááowe kwésewe.

² keinárawapimba moóráwai ména anó-sawí'a kwéisa'a kawé'á umáíya máyaumne kampa'á kwése'a kentúma maé kwéiyovo sáwí'a uráin-kwaasiyavena kentirunkómó umbaimó táina'a minkwáási ai'mátuwaaro.

³ kemó kentópa'o komékai minánó-sáwí'ó uráiwaimba aavimbá mayanké'a sáwí'a kwéone súšina. kemá némpa'a mé'a kesí imáyáao kentópa'a kwáyáísa'a misáwí'ó uráiwaimba á'a aavimbá mayánkaraumne.

⁴ torupamáímo maíyampimba kesí imáyáao kentópa'a kwáyainana Ísóigo Ísuna asirayámbá keinárawate kwáyáintave'a misáwí'ó uráiwaimba aavimbá mayánkáaro.

5 Áánútuna kwaási kárákwiraampinkemba ai'mátuwenana Sáátáánigo umbai-yántáá'á amínana sáwí-amba tuwáinana Ísóigo Ísumo kumíndara'a kwembá airáníntave'a mirá é'a aaivimbá mayanké'a aúwáaro.

6 kawe'á umáíya máyaumne kwése'a makáawanamo moórá-kisaamo kampindénamo imbá amápa-kisaava'o kóyáwé intembá keinárawapimba moóráwai miráumai sáwí'o índawai keinárawapimba tivó sé'a ai'mátuwaaro.

7 tíyótaasa-tanon-kanaa tóyo ésa Yútaa-kwaasi toómbó intóráín-tantaa'a tuwésa aúná-tomba marésa sipisípi-araa'a tuvú'mái kwénaawe. miráumai Ísu Káráisiti kentááyáváiyé séna pukáimba pó'a aúná'a umái mé'a mindáyave'a misáwí'ó uráimba kwétuwe'a kawe'á umái máéro.

8 sáwí'o kwéone sáwí-yantaatavaiye íma aamoí é'a kawe-tántáátáváiyé árrair-aintavaiye su'mai aamoí oró.

9 ááéma moórá-auvai agaimái simátíme'a sé'a aarai-úmóyáné kwaai-úmóyáné kwéowaise íma máéro siráunda

10 mináimbó siráunda Áánútuna kwaásivinkembo mirámó kwéowaise íma máéro siráumne. Áánútunopa'o ímo tiráan-kwaasi aarai-úmóyáné kwaai-úmóyáné ó'on-o'on-tantaar-umoyane túran-andawe ésa marapá-tántáátávésa aamoí ésa íma Áánútuntavesa aamoí ésa mirámó kwéon-kwaasiyave'a íma sé'a Áánútuna kwaásivakewaimo mirámó iiyávé'a siráumne. Áánútunopa'o ímo tiráan-kwaasi amápa'-marava'o máyáamba íma tiyuwé'a miwísé úwoi máéro.

11 ánivo agaimakáunda-ainkona ááimba maarán-áimbán-iyé. moóráwai Áánútuna kwaási úne kwésiwai aarai-úmóyáné ó'on-o'on-tantaar-umoyane aúran-andawe éna marapá-tántáátávéna aamoí éna Áánútuntavena íma aamoí éna simái túwí'a sáwí'o umátinkena uwo'aó'-nómbá néna uwo'aó'á kwéiwise íma mé'a kwesé íma toómbá naaró. agaimakáunda-ainkona ááimba mirán-áíntávé'a siráundawe.

12-13 ímo Áánútunopa'o tiráawai kemá íma aaivimbá maitinkánaumpo Áánútu aaivimbó maitinkánimba mindá kwendéimán-iyé. keinárawapinkemba Áánútuna kwaási sáwí'o uráawai aaivimbá maitinkáaro. keinárawapinkemba moóráwai misáwí'ó uráindawaimba ai'mátuwaaro.

6

Ísóigona kwaásivimbo umbai-yántáá'ó kwáínda arupí umátinkáaro siráin-kwasai.

¹ moórá-aimbo sáwí'o kwéomba simátíménda ísáaro. keinárawapinkemba évakarawai sáwí'o ombá ímo Áánútunopa'o tiráanon-kwaasitopa'a mátinkare'a aaivimbá maitinkáamba sáwí'a kwéovo Áánútuna kwaási anón-kwaasira'a mátinkare'a iséise é'a arupí umái máéro.

² naaémbe Áánútuna kwaási anón-kwaasi-i'a ésa amápa'-maravaken-kwaasi táái isésa kawe'-máayíyé sáwí-mayaiye sésa taaínkaar-esa naaémbe mirá ónááovo ívé'a sáwíyan-aimba kanaán-umai iséise é'a arupí umái máéro.

3 naaémba kwíyómpaken-kwayo'narawa táái isánááomba mindá anón-tantaa'an-ivo marapá'ó máyáan-kwaasi tááimo arupí ónááomba mindá sáwíyan-tantaa'an-iyé.

4 moórá-yantaa'o arupí ónáé sé'o é'a Áánútuna kwaásivimbo túwí'o ímo kwáyainda-kwaasiyave'a arupí umásínkáaro íma sé'a túwí'o kwáyaindawaiyave'a arupí umásínkáaro seró.

5 sáwí'a kwéune sé'a misáwí'ó kwéomba ivátuwe'a kawe'á ónááontave'a maanáimbá kwéagayaumne. keinárawa'a sé'a kawer-ímáyáágwárá-kwáásíyá úne kwésembanivo íma aái ísámai arupí kwéumatinkaavo

6 Áánútun-aaiyavesa ímo áraire siráawaira'a mátinke'a sé'a moórá-aimba arupí umásínkáaro sé'o kwéomba mindá sáwí'an-iyé.

7 Áánútunopa'o ímo tiráan-kwaasira'o mátinke'a aaivimbá maitínkáamba sáwí'a é'a Áánútuna aambá íma kawe'á umái kwégwaraawe kwésune. kentí anón-kwaasimo ísátinkaiyan-ainkomo éna ayááímó úwoimo kwénimba mindá kítoka'a sáwí'an-ivo Áánútunopa'o ímo tiráan-kwaasitopa'o aaivimbó maitínkáamba mindá anómba sáwí'an-iyé.

8 mirámó ombá Áánútuna kwaási kentív'awaawi sáwí'a kwéumatinke'a kentúwikwara'a sáwí'a kwéowe.

9 sáwí'o kwéowaimo Áánútumo kárákwiraipa'o ímo kónááowaimo ontembá kwéowe. kampar-ímáyáá íma é'a simátimunda-aimba ísáaro. aarai-úmóyáné kwaai-úmóyáné ésa marapá-tántáátávésa aamoí ésa Áánútuntavesa íma

aamoí ésa kwaai keiyái kesuwainíne sisaná kesuwairé sésa sáwí'a úmae nááowasa aarai miráumai keiyái sáwí'a úmae kwénaaesa

¹⁰ umóyámbá ombá túran-anda ésa uwo'aó'-nómbá nésa uwo'aó'á ésa simái túwí'a sáwí'a umátinkesa kwétinkamesa umóyámbá ésa mirámó kwéon-kwaasi Áánútu kárákwirai'pa'a íma kónááowe.

¹¹ keinárawapinkemba évakarawai mirámó uráan-kwaasiraani'a kwéombanivo kentáási Áánútun-amanko Ísóigo Ísu Káraísitina asirayándéi misáwí-yántáá'á maitiyuwéna Áánútunde-i'a umátinkena kwenaúranka'a arupí umátínkaraiye.

túwawaa'nei Ísóigona mayái mayánááon-kwasai.

¹² keinárawapinkemba évakarawai sé'a amáparitaamo kwéundaya kanaán-iyé kwésevo kemá sé'a évakari'o kwéomba íma kawé'á kwéumatinkaiye sé'a moórá-aimba amápari'o kwéunda kanaán-ivo évakari'o kwéunda miwá kembá tátoranintave'a a'áo kwésune.

¹³ toónkó tirumpimbó kumíníntavena isaná tirunkó toómbó náníntavena kwáyáimba póna Áánútu minkáé-tántáá'á ánásasuwaniye. mirá ínivo túwawaatavesa imáyáa ombá maarán-iyé. túwawaa'nei aarai-úmóyámbá ónááomba ímanivo mintúwáwáá'néi Ísóigona mayái mayánááowe. mirámó ónááontavena Ísóigo túwawaaka'a kwétuwa'naa-iyé.

14 Áánútu Ísóigomba pukáimpinkemba usásinankaraintemba kwená asirayándéí kentáá súwawaa'a usásisinkanintaawe.

15 kentúwawaa'a Káráísiti aiyayaankaambo kwéimba pó'a eénánká'ó kwénaainda-ininkowe íma maé'a mimbórá-túmá aú'mái máéro.

16 moórawai eénánká'ó kwénaainda-ininkoe máyáimba mimbórá-túmá aú'mái máyáíye. mindáyavena naaóvá'á Áánútun-aaí aúvái-kwandaavimba agaimaréna séna minkáé'nárai mimbórá-túmá ma'mái máyáíye agaimaréna siráíye.

17 ánivo Ísóigoe tarúmai máyáíwai kwenamankó kwesé máyáísana mimbóráí'a umái máyáíye.

18 aarai-úmóyáné kwaai-úmóyáné kwéomba tínaemba umáméro. ó'on-o'on-tantaa'o sáwí'o kwéomba túgo íma sáwí'a kwéivo aarai-úmóyámbó kwéomba túgo sáwí'a kwéíye.

19 Áánútu kwenamankómbá ai'marówana kentirumpimbá kumbáyáimba póna kentúma Áánútun-amankona naambá kwáyáimba á'a ísaraawe. kentúma Áánútundeima isa'á kesúma kendéiyáámá póta sirááimo kwétaini'a úwoi ónaumne íma seró.

20 Ísu Káráísiti keinárawatavaiye sénamo pukáimba mimbéyámbá keinárawa'a kwendéimán-ovo marapá'ó máyáamba Áánútu áwí'a anómba úmae íyóro.

7

aaraimó kwémayaan-kwasai.

1 évakar-aimbo agaimáimo sísa-uraan-aintave'a simátimune. awá-kwáásí aaraí íma maésa úwoimo ménaaomba mindá kawe'án-ye.

2 ánivo keinárawa'a úwoi kwaásivimbo máyáawai aarai-úmóyáné kwaai-úmóyáné anómba kwéompimba máyáantave'a umóyámbá únavo sé'o aaraí mayáiyasa kwaai mayáiyasamo ónááomba mindá kawe'án-ye.

3 kwaaigno kwenáuma íma aambá aunínivo mindá awainínkondéimá isaná awainínkó kwenáuma íma aambá aunínivo awaikondéimá isaná miráumai kwenáwa'na-awa'naa umái méyaaoye.

4 awainínkó kwenáuma íma kárakwiyisana awaikó kwégarakwisana awaikó kwenáuma awainínkó kwégarakwiyie.

5 íma aambá aunésarai ánivo kanaán-ye sésarai Áánútuntavesarai imáyáa ésarai námúnaa símae iyóyááoiyantavesarai sáwíyan-kanaa agándayaaoye. minkánáa ánásainasarai mimbóravímbá koyauwé'mái méyaaoye. íma kanaán-umai kentúra'a kárakwirewana ayáátáaka'a nénka'a méyana kawe'ó umáimo méyan-asirayamba ánásainana Sáátáánigo sáwí'a ígwáe séna tavisivó sé'a simátimundantemba mirán-oro.

6 mináíntávé'a íma asiramái simátime'a sé'a mirán-oro sé'a mirán-áíntávé'o sísa omba simátime'a sé'a mirámó ónááomba kawe'án-ye kwésune.

7 kemó aaraimó ímo makáundantemba amáparawai mirámó ónááomba siráái kwétaiye. ánivo ímo mirámó ónááomba Áánútu mirám-baaran-tantaakona asirayámbá kwétimiye.

⁸ simátíménda awá-kwáásíyé ketor-íníné ísáaro. kemó máyaundantemba mirámó ónááomba kawé'án-iyé.

⁹ ánivo ímo kanaán-umaimo kentúra'o kárákwiye'o é'a aaraí mayáiyasa kwaai mayáiyasa ónááowe. aaraí mayáiyasa kwaai mayáiyasa ónááomba mindá íma sáwí'an-ivo úwoimo mésamo aaraí mayánáe-imayaamo anómba únavo sé'a aaraí mayáiyasa kwaai mayáiyasa ónááomba kanaán-iyé.

¹⁰ aaraí máyáísana kwaai máyáísana kwéowai simátíme'a sé'a íma kesí imáyáavinkemban-ivo Ísóigona imáyáavinkemba kwésimatimune. aaraigó awaikómbá íma auwéna kówíno.

¹¹ ánivo awaikómbó auwénamo éna ó'omba íma kwaai mayáino. ímo mirámó énamo éna koy-auweréna awaikónópa'a tíno. kwaai íma kentuwinímbáá'a ti'mátuwaaro.

¹² moórá-aimba simátíménda Ísóigo simátimiyo íma siráivo kemá kwésimatimune. keákwákómó ékai awaikó Áánútun-aaiyavena áraire siráísana awainínkó íma áraire kwésin-ininko awaikóntávéna esé méyae sínanamo éna íma ai'mátuwaino.

¹³ ánivo awainínkó Áánútun-aaiyavena áraire siráísana awaikó íma áraire kwésiwai awainínkóntávéna esé méyae sínanamo éna íma ai'mátuwaino.

¹⁴ kwaai Áánútun-aaiyavena íma áraire kwésiwai awainínkó Áánútun-aaiyavena áraire siráin-ininkoe tágárotamai máyáintavena Áánútu séna awaikómá isaná póna kanaán-iyé kwésiye. aaraí Áánútun-aaiyavena íma áraire kwésin-

ininko awaikó Áánútun-aaiyavena áraire siráiwaiye tágárotamai máyáintavena Áánútu séna awainínkómá isaná póna kanaán-iyé kwésiye. Ímo mirámó kwéinkakai miwítí iyámpói Áánútuna kwaásiti iyámpóiraamba íma osinó. ánivo miwíyávéna Áánútu séna kesí kwaásiti iyámpóiraamban-owe séna kanaán-iyé kwésiye.

¹⁵ keákwákómó ombá awaikó Áánútun-aaiyavena áraire siráisana awainínkó íma mirá kwésisana awainínkó áraire siráisana awaikó íma mirá séna auwé'a kónáe sésa mirá ónááomba kanaán-umai kóyáwé ónááowe. Áánútun-aaiyavesa áraire sewái owasá íma áraire sewáíye íma tarúmai máyáamba pósa kóyáwé ónááomba kanaán-iyé. Áánútu paru umái ménaaontavena tááyaraimba pósa auwé'a kónáe sésamo ésa kanaán-iyé.

¹⁶ aaraí ísáaro. enawaikómbá áwa'náa inanawá Áánútun-aaiyavena áraire síní. íya áraire síníyo. mináímbá íma ísaraawe. ánivo kwaaí ísáaro. enawainínkómbá áwa'náa inanawá Áánútun-aaiyavena áraire síní. íya áraire síníyo. íma ísaraawe. mindáyave'a íma ááéma tuwé'a kóyáwé oro.

Áánútu kwená kwaási-i'o umátínkarainka'o máénten-umai miráumai máéro siráin-kwasai.

¹⁷ Ísóigo amápa-kwaasi tínkámae kuráimba kwená kwaási-i'o umátínkarainka'o máénten-umai miráumai máéro. Áánútuna kwaási naaó'-nao'a máyáan-kwaasi mináímbá kwésimatimune.

¹⁸ Áánútumo kwená kwaási-i'o umátínkarainka'o mé'o Yútaa-kwaasi kentúmo kárámaimo araa'énamo owasamó ó'onkaa-kwaasi

kentúmo ímo kárámaimo araa'énamo owasamó kwéomba mindá kanaán-ivo úwoi mirá kwée'a ó'on-kwaasi-i'a ónái íma sé'a máero.

19 túmo kárámaimo araa'énamo owasá ímo túmo kárámaimo araa'énamo owasamó kwéomba íma anón-tantaa'an-ivo Áánútun-aqimo kwétaagwiyavesamo máyáamba anón-tantaa'an-iyé.

20 Áánútumo kwená kwaási-i'o umátínkarainka'a máénten-umai miráumai máero.

21 Áánútumo kwená kwaási-i'o umátínkarainka'a keinárawa'a meéyámbakaawaiti mayáímó mairáawaimo ombá íma anón-imayaa ombánivo mimbáyáímó tuwánááon-ambo kwáyaina'o é'a tuwánááowe.

22 Ísóigomo kwená kwaási-i'o umátínkarainka'a keinárawa'a meéyámbakaawaiti mayáímó mairáawaimo é'a Ísóigo sáwí'o umáímo máyáampinkemba iyátínkaraiwaiman-owe. ánivo Ísóigomo kwená kwaási-i'o umátínkarainka'a úwoimo máyáawaimo é'a Ísu Káráisiti meéyámbakaisa'a kwená mayái-kwáásín-owe.

23 Ísu Káráisiti pukáimba keinárawatavena mimbéyámbá uráisa'a kwená kwaási-i'a uráamba pó'a kentí imáyáa tátoranae síya'o é'a a'áo sero.

24 Áánútumo kwená kwaási-i'o umátínkarainka'a máénten-umai Áánútuwe tarúmai máero.

awá-kwáásítí kwaasái.

25 awá-kwáásíyávéna Ísóigo íma asirayán-áímbá simásímakaisa'a kesí imáyávinkemba kwésune.

Ísóigo arumbá umásínkáintave'a sún-da-aimba pó'a kawer-áiné sénááowa'a simátimune.

²⁶ umbai-yántáá'á kwáyáintave'a imáyáa é'a kwésumpo máyáantemba miráumai máero. mirámó iyamba kawe'án-iyé.

²⁷ aaraí makáawai ti'mátuwanæ íma síyasa aaraí íma makáawai aaraí mayánáe íma seró.

²⁸ ánivo aaraimó mayánááombo é'a íma sáwí'a ónááowe. inaamarúmó kwaaimó mayánááombo é'a íma sáwí'a ónááowe. aaraí mayáiyasa kwaai mayáiyasa ónááomba marapá'ó ménaaomba umbai-yántáá'á kwénimba mindá imáyáa é'a mirán-ovo sé'a aaraí íma mayáiyasa kwaai íma mayáiyasa ónááomba kawe'án-iyé kwésune.

²⁹ kesí kwaásiyono ísáaro. Áánútumo siráin-kanaa sáwíyanka'a ánásanimba pósa aaraimó makáawai miwítí umbai-yántáátávésa íma anón-imayaa ésa aaraimó ímo makáawaimo mésamo Áánútuna mayáiyávésamo imáyáamo ésamo máentemba miráumai máero.

³⁰ tirunkómó umbaimó kwétaiwai mindáyavaiye su'mai íma imáyáa ésa tirunkómó ímo umbaimó kwétaiwai mésamo Áánútuna mayáiyávésamo imáyáamo ésamo máentemba miráumai máero. tirunkómó aamoimó kwéiwai mindáyavaiye su'mai íma imáyáa ésa tirunkómó ímo aamoimó kwétaiwai mésamo Áánútuna mayáiyávésamo imáyáamo ésamo máentemba miráumai máero. óísambo kwémeyanowai mindáyavaiye su'mai íma imáyáa ésa óísambo ímo kwémeyanowai mésamo Áánútuna mayáiyávésamo imáyáamo ésamo máentemba miráumai máero.

31 marapá-tántáá'ó kwémeyanowai mindáyavaiye su'mai íma imáyáa ésa mirám-báyáímó ímo kwémayaawai mésamo Áánútuna mayáiyávésamo imáyáamo ésamo máéntemba miráumai máéro. marapá'ó máyáan-kwaasimo kwémayaam-bayai ánásanimba pó'a súnda-aimba marapá'ó kwáyáin-tantaatavena íma aiva-tántáá'án-iye seró.

32 marapá-tántáátáv'e'ó ímo anón-imayaamo ombá siráái kwétaiye. awá-kwáásí Ísóigona mayáiyávésa imáyáa ésa Ísóigomo aamoimó kwéini'a kwéovo

33 aaraigwáráwái marapá-tántáátávésa imáyáa ésa tuwainímbáá'o aamoimó kwéom-bayai kwémayaawana

34 kaer-ímáyááo kwétavisiye. ímo kwaaimó mairáan-inaamaru-inine Ísóigona mayáiyávésa imáyáa ésa sésa súwawaare imáyáawe Ísóigomba aménáe kwésevo kwaaignwárá-ínímbá marapá-tántáátávésa imáyáa ésa tuwai'máá'a aamoí ígwáe sésa mirám-báyái kwémayaawe.

35 aaraí íma mayáiyasa kwaai íma mayáiyasa oró-áímbá íma kwésumpo túwa'naa ónaunda-aimba kwésimatime'a kawe'á umái ménaaontave'a mináímbá kwésimatime'a Ísóigontave'a imáyáa é'a kwená mayáiyé su'mai mayánáaontave'a mináímbá kwésimatimune.

36 moóráwaimo inaamarúmó siváúmakenamo ménamo naaémbo kwentávénamo mayánáe-imayaa anómba énamo sénamo íma kawe'á umái máyaunda pó'a mayánáemo síndamo amápa-tantaa'o kanaamó ínanamo éna úwoi mayáníye.

mayáindamo éna kanaán-iyé.

³⁷ moóráwaimo inaamarúmó siváúmakenamo kwená imáyáamo asiramáímo énamo kwenáúra'o kárákwiyenamo sénamo íma mayánaumpo úwoi méniye sínanamo amápa-tantaa'o kanaamó ínanamo éna mirámó énamo ímo mayánímba kawé'án-iyé.

³⁸ miráumai moóráwaimo inaamarúmó siváúmakaíndawaimo mayánímba kawé'án-ivo moóráwaimo inaamarúmó siváúmakaíndawaimo ímo mayánímba ávááraumai kawé'án-iyé.

³⁹ áamáánko séna keákwákómó ésarai awaíko máyáíndara'a tarúmai méyana awaíko puwínana kwaaiyávénamo ankáínana Ísóigona kwaásigokare su'mai maíno.

⁴⁰ ánivo imáyáa é'a ímo kwaaimó maénamo úwoimo ménimba arunkó kawé'á kwéinana méniye. Áánútun-amanko mináíntávéna mimbórá-áímbá kwésiye-imayaa kwéune.

8

póimo tuvú'mái kampar-ísóígómbá ámén-kwasai.

¹ agaimái sísa e'a sé'a póimo kwétuvu'nesamo évakar-ama'o kárámaimo kwaántái-taareira'o marésamo évaka'o máákétira'o kwémaraamba minámá'á meéyámba'maimo nánaundaya kanaawá'iyó-aimbo sísa e'o sen-áímbá simátíménda ísáaro. mirám-baarawaina ááimba awánasaraundaya póta miráyá ónáo-aimba ááéma íma seró. mirámó kwéombo é'a kentúma maé kwéiyovo kwaásimo tirumbó tímémbo kwétuwa'naa-omba mindá kawé'án-iyé.

2 évakarawaimo moórá-yantaatavesa imáyáa ésa sésa á'a awánasaraumnemo kwésiyawai íma kanaán-umai awánasaraavo

3 Áánútumbo tirumbó áméwanamo imbá Áánútu miwí tuwánasaraiye.

4 mináímbá imáyáa é'a ké'naan-aimba póimo kwétuvu'nesamo évakar-ama'o kárámaimo kwaántái-taareira'o marésamo évaka'o máákétira'o kwémaraamba minámá'á meeyámba'maimo nánááon-aimbo sendá ísáaro. kwaántá-kwaasi íma asirayánkwará-kwáásín-ovo mimbóráwáí asirayánkwaráwáí Áánútuma iyé-áíntá ísaraumne.

5 kwíyómpare maraparé sáwíva-tantaa'a kwáyáísasa évakarawai sésa kentáásí asirayánkwaráwáí ména kenká'á kárákwiraiye sewaná mirámó kwésen-tantaa'a sáwíva'a kwáyáivo

6 kesáá mimbóráwáíntávéta séta kentáásí Áánútu éna kentáásivowama iyéyá kwésune. amápa-tantaa'a úmakaimba póta kwenáwí'a mósá maréta kwená kwaasi-i'a úndayaveta máyaumne. mimbórá-Ísóígómá máyáimba Ísu Káráísitima póna Áánútumo siráintemba amápa-tantaa'a uráimba kwená asirayánkátá máyaumne. miráumai kwaántá-kwaasi íma asirayánkwará-kwáásí owé-áímbá ísaraumne.

7 mináíntá ísaraumpo amáparawai íma ísaraawe. évakarawai póí tuvú'mái kwénesa kwaántá-kwaasiyavesa imáyáa ésa tímémáembanivo Áánútunopa'o tiráanka'a ááéraan-imayaa ésa kwaántá-kwaasi tímém-poiman-iye sésa mimpóí kwénaamba tirumpin-

ímáyááómó sáwí'a kwéowemo kwésini'a kwéesa sésa mimpóímá ímo naaráámbá kwénaumne kwésewe.

⁸ mintómbó ímo néta nétaamo kwéundaya Áánútu íma ímáya éna náúndayavenaya aamoí umásinkenaya ímo náúndayavenaya aamoí umásinkenaya íma mirá kwéiye.

⁹ kwaántá-kwaasi tímém-poimo né'o ímo né'o kwéomba mindá kanaán-ivo Áánútuntavesamo ímo asiramáímo máyáawai tuwánésa keinárawa'o ontembá mirá ésa miwí tirumpin-ímáyááómó sáwí'a kwéowemo kwésini'a mirá ovó sé'a kárákwiyoro.

¹⁰ keinárawa'a sé'a kwaántá-kwaasi íma asirayánkwáráwái ombá pó'a tímém-poimo úwoimo kwénaunda kanaán-iye sen-kwáási kwaántá-kwaasiti mono'-náúmpá'ó toómbó kwénaambo ésa Áánútuntavesamo ímo asiramáímo kwéowai tuwánésa sésa keséya mintómbá nánaumnemo kwésesamo kwénaamba tirumpinkén-ímáyááómó sáwí'a kwéowemo kwésini'a kwéowe.

¹¹ miráumai mintómbá kwénaunda kanaán-iye kwéseмба mindá Áánútuntavesamo ímo asiramáímo máyáawai sáwí'a umátínkáawe. Ísu Káráisiti miwíyáváyé séna pukáiwai kentívá'awaawi sáwí'a umátínkáawasa sáwí-amba kwégwaraawe.

¹² kentívá'awaawi sáwí'a umátinke'a miwímó ímo asiramáímo máyáan-imayaa sáwí'a umátínkáamba Káráisitimba sáwí'a kwéumankaawe.

¹³ kemá Póro sé'a kwaántá-kwaasi tímém-poimo naanasá kesívárawaisai suwánésa sáwí-amba

kwaráavo sé'o ama'ó ímo naanasá suwánésa misáwí-ámbá íma kwaránááowe.

9

Póro aantá-kwaasiti mayái kwémaena meéyámbá íma mairáin-kwasai.

¹ kwaási kembá íma kwétatoraavo Áánútu kesáái simátiminkwae séna aantá-kwaasi-i'a umásínkaraiwaima é'a súrandai kentáásí Ísóigo Ísumba awáné'a kwená mayái keinárawapimba komayááwánda suwáné'a Áánútun-aaiyave'a áraire siráamba mindá kesí mayáígón-áúma paáruraiye.

² évakarawai kentávésa sésa íma Ísóigona aantá-kwaasiman-ivo úwoi-kwaasiman-iye kwésewa'a keinárawa'a íma kanaán-umai mirán-áímbá kwésewe. Ísóigo si'mákowa'a keinárawa'a kwenáái kosimátimewana'a áraire siráamba pó'a mindáyave'a imáyáa é'a kentávé'a sé'a árai'a Ísóigona aantá-kwaasiman-iye seró.

³ évakarawai keinárawapinkemba kentávé'a sé'a Ísóigon-ai simátiminkwae séna íma ai'mákaiwaiman-iye kwéseмба maarán-áímbá anondá simátimune.

⁴ áséi-kwasai kosimátimewandara'a toómbó ímo meéyámbare'o úwoimo naráundarakai kanaán-uráisino.

⁵ Ísóigona aantá-kwaasiye Ísóigo ává'awaawiye Pítaawe tuwainímbáá'o tí'maesamo áséi-kwasaimo kosimátíma'mae kwénaaontemba kemó kesuwainímbó áí'mae'o áséi-kwasaimo kosimátíme'o kentí toómbó úwoimo naráundarakai kanaán-uráisino.

6 évakarawai áséi-kwasai kosimátímakaamba toómbó meéyámba'mai nánááontavesa íma mayái kwémayowa'a úwoi toómbá tímúwasa naráavo Páánápáasinte kenkáiyavaiye su'mai imáyáa é'a sé'a toómbó náyááoiyantavesarai mayái kwémaesarai óntamba mairésarai toómbá kwémandaiye-imayaa kwéomba mindá sáwí-imayaa kwéowe.

7 maarán-áimbá imáyáa oro. i-kwáásí miwítí mayáírakém-béyámbá toómbá kwénaawe. kígauomo kwéowai minkígáúvákén-tómbá kwénaawe. póímo máráawai mimpóímá tuvú'mái úwoi kwénaawe. miráumai mayáímó kwémayaawai meéyámbá kwémaraawe.

8 mináimbá kwaásiti imáyáavinken-aimba kwésimatimumpo Áánútun-aaí aúvái-kwandaavimba mirán-áimbá kwáyáimba simátíménda ísáaro.

9 Áánútu Mósesimbo simámakain-amaamba agaimaréna séna

kwaásiti toómbá úwítí-aramba ásimá
piyíndayavena purumakankó aísamai
tamái mapándáapa umái ásimá
pítúwáínka'a purumakankóná óika'a íma
asááésa túwéwana úwoi ména évaka'a
náníye

siráimba mimbáyáígóná meéyámbá póna
mintómbá évaka'a úwoi náníye. Áánútu íma
purumakantáváiyé su'maiyavena mináimbá
agayaaó siráivo

10 kentááyavenagwara'a mináimbá siráiyé.
kígauomo kwéowai mimpínkén-tómbá nánaumne-
imayaa kwéesa kwémaraawe. námáimo kwéowai

minkígáúvákén-tómbá nánaumne-imayaa kwéesa kwéowe.

¹¹ miráumai keinárawapimba Áánútun-aii kosimátimakaundaya pó'a toóné évaka-tantaaremo úwoimo siménaaonta kawé'án-iyé.

¹² kentáásínaaemba évakarawai keinárawapimba Áánútuna mayái kogwémaesa sésa toómbá síméro suwa'á úwoi tímúwasa naráawe. miwímó toóné évaka-tantaare úwoimo mairáantemba kesáágwára'ó úwoimo máyáandaya kanaániye. kentópakemba toóné évaka-tantaare mayánaunda-amba kwáyáimbanivo kemó simíyan-tomba siyáán-umai máyáanata Ísu Káráísitin-aii íma ísáavo séta kesí mayáírakémbá toómbá meéyámba'mai néta anóm-bayai kwémaeta íma ivátuweta mimbáyáírakémbá toómbá meéyámba'mai naráumne.

¹³ maarán-áíntávé'a imáyáa oro. Yérúsaremu-naopa'a anóm-bono'-naumpa'a mayái kwémayaawai mindáúmpákén-tómbá úwoi kwénaawasa óntan-taareira'a Áánútuntavesa pói tuvú'mái kwéagayaawai mimpínkén-tómbá úwoi kwénaan-aimba ísaraawe.

¹⁴ miráumai Ísóigo Ísu asiramái séna áséi-kwasai kosimátimiyawaitopakemba toómbá úwoi tímíyasa nánááowe siráiyé.

¹⁵ keinárawapimba komé'a Ísu Káráísitina áséi-kwasai kosimátimewandara'a kentópakemba toóné évaka-tantaare mayánaunda-amba kwáyombanivo íma maéta toómbá síméro íma siré'a ívékwara'a simígwáe sé'a íma maanáúvái kwéagayaumne. ávááraumaimo sááimo

sinkáina'o puwónáe sé'o é'a toómbá síméro íma sénauumne. miráumai kesí mayáirákén-tómbó kwénaandayave'o é'a íma aambá áúsinkaaro.

16 Áánútu asiramái simásímakaisa'a áséi-kwasai kwésimatime'a mináséi-kwásáímó ímo kwésimatimekai kesópa'a umbai-yántáá'á paárisino. mindáyave'a mináséi-kwásái kwésimatimundayave'a íma kesúma maé kwéiyune.

17 kesí imáyáavinkembo áséi-kwasaimo kwésimatimekai meéyámbá mayánáe súšina. íma mirá é'a Áánútu simásímakaintave'a kwésimatimune.

18 mindá árair-aimba póna kesí meéyámbá maarám-béyámbán-iyé. áséi-kwasai kwésimatimunda toómbó úwoimo kwémayaundarakai kanaán-isinó. toómbá íma úwoi mairáunda pósa íma maarán-áímbá sénááowe. áséi-kwasai ísaraundarata toóntá ámakaumne íma seró.

áséi-kwasaimo úwoimo kwésimatime'o aamoimó kwéunda mindá kesí meéyámbán-iyé. áséi-kwasaimo úwoimo kwésimatime'o aamoimó kwéunda mindá kesí meéyámbán-iyé.

19 keinárawa'a kembá íma táto'makaawa'a kemó siráanteni'a kwée'a toóné évaka-tantaare mayánaunda-amba kwáyáimbanivo íma maéta mirán-tántáá'ó mairáundarakai esimái-kwaasi Áánútunopa'a tirásino. íma mairáundayave'a sáwívarawai túwa'naa únasa Áánútunopa'a kwétewe.

20 Ísu Kárásitin-aaiyavesa áraire sénááontave'a Yútaa-kwaasivinkemba mé'a miwímó ontem-báyái kwémayaunana Áánútu Mósesimbo

simámakain-amaanko íma kembá tátokaiyo minámáánkómó tátokain-kwaasiyimba mé'a miwímó ontembá miráumai mé'a Ísu Káráisitín-aaiyavesa áraire sénááontave'a miráumai máyaumne.

²¹ Ísu Káráisitín-aaiyavesa áraire sénááontave'a ó'onkaa-kwaasi Áánútuna áamáambo ímo ísaraan-kwaasivimba mé'a miwímó ontem-báyái kwémae'a Áánútuna áamáamba Ísu Káráisiti siráin-amaamba íma araisé'a úwoi kwétaagwiyavune.

²² évaka-tontave'o náúnavo kwéesen-kwaasi túwa'naa únasa Ísu Káráisitín-aaiyavesa áraire sénááontave'a mirán-tómbá íma né'a máyaumne. évakarawai Ísu Káráisitín-aaiyavesa áraire síyana Áánútu sáwí'o umáímo máyáampinkemba iyátinkanintave'a mirám-baaran-kwaasivimba mé'a miwímó ontembá kwéune.

²³ áséi-kwasai kóyáwé ínana Áánútu kawé'á umátinkena kenkwará'á mirá umásinkanintave'a mirá kwéune.

²⁴ maarán-áímbá imáyáa oro. amáparawai isaaisésa kwégowana moórawai kóyaaítana meeyámbá kogwémaena aamoí uráiyé sen-áímbá kwéisaawe. miráumai Áánútumo aamoí umátinkanintave'a imáyáa é'a Áánútuna aampa'á miráumai koró.

²⁵ kesúma asiraínkwáe sésa isaaisésa kwénaaomba tiyáántán-kwimai kwégwesa miwí túra'a kwégarakwiyesa ánásanim-beyambo mayánaáontavesa mirá kwéovo kwaíkwai'a ínín-beyamba mayánaundayaveta Áánútuna aampatá kwégune.

²⁶ miráumai íma úwoi kwégumpo ayááivá'á

kwáyáim-beyantave'a imáyáa é'a Áánútuna aampa'á kwégune.

²⁷ kesúra'o sirááimo kwétaini'a ímanivo Áánútumbo arááimo kwétaini'a umái kwaráundayave'a kesúra'a kárákwire'a áséi-kwasai kwésimatimunana naaémba Áánútu íma aamoí umásínkáivo sé'a kesúra'a kwégarakwiyune.

10

kwaántá-kwasiti imáyáa íma mósá máráaro siráin-kwasai.

¹ kesí kwaásiyono. maarán-áimbá imáyáa oro. naaová'á Yútaa-kwaasiya síkwá'náya Ísípi-marava'a ándávakemba Áánútu ayútinkowasa miwí túra'a íma kárákwiyesa sáwí'a uráamba imáyáa oro. Áánútu ayútinkowasa Ísípi-marava'a tuwésa kwéguwana aambá agaráátinkena ainámbá amáparawai túrampa'a makówasa mináínánkó kún-ayampa'a kwéguwana Áánútu anón-domba tuwínkaa'a úmarowasa amáparawai mimpímbá kóaatasa kavóná-marava'a kwégwesa

² miwítí anóndako Mósesiye tarúmai máyówana Mósesi mináínámbá kwa'maéna kwéguwana kentáá síkwá'náma mirá kwéuwana Áánútu nombá tuwínkaa'a úmarowana mimpímbá Mósesi kóaatowasa miwígwára'á mimpímbá kóaatasa

³⁻⁴ noné toóné íma kwáyopa'a kwéguwana Áánútu toóné noné timúwasa amáparawai kwénowana Áánútu óntan-ayau tinkówana minóntámpínkémbá nombá kumúwasa kwénesa kwénaauwana minóntámbá miwítí egwaa'á

kwáyowasa naráawe. minóntántávéta séta Ísu Káráísitiman-iyé kwésune.

⁵ kavóná-marava'a kweéme kweémesa Áánútun-aaimo kwarááraamba sáwívarawai íma kwarésa sáwí'a uwaná mindáyavena Áánútu íma aamoí umátinkena kavóná-marava'a tínkamaena kwénaauwasa pukáawe.

⁶ sáwí-imayaawe su'mai ésa sáwí'o kwéuntavesa aamoí uráavo kesáá miráyá únavo séta miwímó uráantaveta imáyáa éta kentáásúra'a kárákwiyono.

⁷ miwívínkémbá évakarawai kampar-ísóígómbá úmakesa kwená imáyáa mósá makáavo kesáá íma mirá ónáisaiye. mináíntávéna Áánútun-aai aúváívimba agaimaréna séna

kwaási mara'á mésa toóné noné násuwesa usásinesa tiraimá makáawe.

kampar-ísóígóntávésa imáyáa ésa mirá uráawe agaimaréna siráiyé.

⁸ miwívínkémbá évakarawai aarai-úmóyáné kwaai-úmóyáné uráavo kesáá íma mirá ónáisaiye. mirá untavéna mimbórá-kánaávímbá Áánútu sáwíva-kwaasi 23,000 kwaasi tínkamuwasa pukáawe.

⁹ miwívínkémbá évakarawai Ísóigomba masínkáánkái sésa Áánútu kentáará'á íma kawé'á umái kwégarakwiye kampa'á sésa sáwí'a uráavo kesáá íya mirá ónáisaiye. mirá untavéna Áánútu iraankavayaantómbá ti'marówasa vovasá pukáawe.

¹⁰ miwívínkémbá évakarawai Áánútumba í'ái ánkaraavo kesáá íma mirá síyataao. mirá un-

tavéna Áánútumo kwíyómpakembo ai'marówai tínkamuwasa pukáawe.

¹¹ miwívimbá mirán-tántáá'á paárúwana Áánútun-aaí aúváivimba agaimakáimba kesáá ánásanin-kanaavinta máyaundawaiya mináimbá kwéiseta imáyáa éta íma miráyá éta kárákwiyono.

¹² miráumai kesáv'é'a sé'a asiramái máyaundawaiya úne kwésewai moórá-yantaako tavisína'a sáwí'a únavo sé'a kárákwiyoro.

¹³ sáwí'o ónááon-umbai-yantaa'o kentópa'a tiráimba mindá amápa-kwaasitopa'a tiráiyé. Áánútu tiráváyáiwaima séna sáwí-asirayan-tantaako kentópa'a téna tavisína'a sáwí'a ovó séna mirán-tántáá'ó tuwánááon-amba ámáá-ontama agaráátinkaina'a kanaán-umai asiramái mé'a íma sáwí'a ónááowe.

¹⁴ kesí kwaásiyono. Yútaa-kwaasiya síkwá'náma uráantemba mirá únavo sé'a kampar-ásíráyánkwaráwáítí imáyáamo mósá kwémaraamba tínaaemba umáméro.

¹⁵ kawer-imáyáámó kwéon-kwaasi owa'á asiramái simátimé'a sé'a simátimunda-aimba kawé'á umái imáyáa oro.

¹⁶ Ísu Káráisitimo kentááyáváyé sénamo kwená naaemó kumúwanamo pukáintaveta imáyáa éta aráá-tomba kwénaundaya ándá-aran-domba Áánútumpa'a súwi séta mindómbá kwénaundaya maará séta Ísu Káráisitina naaenéiyá tarúmaiya máyaumne. minaráá-tómbá topámbaiya kwénaundaya maará séta Ísu Káráisiti áúneiya tarúmaiya máyaundaya

¹⁷ minaráá-tómbá mimbórá-tómbá kwáyáísata mimpínkéntáámó amáparawaiya

kwénaundayaveta mimbórá-kwáásí-í'a umáíya méta sáwívarawaiya úndanivo mimbórá-kwáásí-í'a umáíya kwémaumne.

18 Ísareri-andarakewai Yútaa-kwaasimo kwéomba imáyáa oro. Áánútuntavesa imáyáa ésa óntan-taareira'a póí tuvú'mái agaimái kwéamesamo kwéomba Áánútuwe tarúmai máyáawe.

19-20 súnda-ainkona ááimba simátíménda ísáaro. kwaántá-kwaasimo toómbó tímémba kwaántá-kwaasi kwétuwa'naa-ontavaiya kwétimeo. ímaniye. kwaántá-kwaasima kwétimen-tomba anón-tantaara'iyó. ímanivo úwoisan-tombaniye. súnda-ainkona ááimba maarán-áímbániye. póímo kwétuvu'nesamo évakar-ama'o kwaántá-kwaasimo kwétimesamo máyáamba íma Áánútumba kwéamesa máyáawe. kwaántá-kwaasimo tímé'o miwísémo tarúmimo máyáamba miráumai íma máéroyavena siráái kwétaiye.

21 Ísóigoe tarúmai maésa kwaántá-kwaasiye tarúmai maésa kwéomba íma kanaán-umai kwémaewe. Ísóigontave'a imáyáa é'a ándá-aran-done toóné kwénaavo kwaántá-kwaasiyave'o imáyáamo ésamo kwétimesamo mintómbó kwénaapa'a íma komé'a naaró.

22 mirámó é'o sé'o Ísóigo íma aivaráwáímániye síyanamo éna áwáá'a tiyíniye. Ísóigona asir-ayánkó kentáásí asirayámbá usáyaaitaraivo íma mirán-oro.

23 keinárawapinkemba évakarawai sé'a amáparitaamo kwéundaya kanaán-iye kwésevo kemá Póro sé'a évakari'o kwéomba íma kawé'á

kwéumatinkaisana évakari'o kwéomba íma kwétuwa'naa-iyé kwésune.

²⁴ miráumai kesávé'o túwa'naa ónááom-bayaiye su'mai íma maé'a ó'owigwara'o túwa'naa ónááom-bayaigwara'a máyáaro.

²⁵⁻²⁶ maarán-áímbá imáyáa oro. naaóvá'á Áánútun-aii aúváivimba agaimaréna séna marawé minká'ó kwáyáin-tantaare

amápa'a Ísóigondeiman-iyé agaimaréna siráimba Áánútu kentááyávéna imáyáa éna makáimba pó'a máákétirakemba póí-ama'a úwoi meéyán-ure'a íma anón-imayaa é'a sé'a sáwíra'u. kawerá'únó íma kwése'a úwoi naaró.

²⁷ moóráwaimo Áánútun-aaiyavenamo ímo árairemo siráindawai tááyena séna kesí naaúmpa'a toómbá naarómó sína'o owémó sé'o é'a komé'a íma áísaa e'a náávaken-tona'iyó íma sé'a úwoi kwéne'a sáwíra'u. kawerá'únó íma sé'a úwoi naaró.

²⁸⁻²⁹ ánivo moóráwaimo sénamo kwaántá-kwaasi tímakaan-tomba iyémó sínimbo é'a kanaámpó úwoi nánaumne-imayaa kwéombanivo mináímbó sin-kwáásígó imáyáa éna séna Ísu Káráisitina kwaási kwaántá-kwaasimo póímo tímémba kanaán-iyé kwésivo íma naaró.

keinárawapinkemba évakarawai sé'a kwaántá-kwaasimo tímén-tombo náúndaya mindá kanaán-iyé. ánivo moóráwaimo kwesávénamo sénamo kwaántá-kwaasimo tímén-tomba náúnavo kwésiwai kwemá kentááyávéna naavó íma sisinó.

³⁰ toóntávéta Áánútumpa'a súwi kwéseta kwénaunanaya moóráwai séna íma naaró ímo

seráámbá kwésiye keinárawa'a sentáv'e'a

³¹ kemá Póro sé'a Áánútu áwí'a mósá márám-bayaiye su'mai maé'a toóné noné kwéne'a mayáímó kwémayaamba Áánútuntave'a imáyáa é'a kwenáwí'a mósá máráaro.

³² Yútaa-kwaasiyavaiye ó'onkaa-kwaasiyavaiye Áánútuna kwaasiyavaiye imáyáa é'a kawe'á oro. tuwánésa sáwí-amba kwáráavo sé'a kárákwiyoro kwésune.

³³ imáyáa é'a sé'a suwánésa aamoí umásinkaigwae sé'a máyaumne. kesáváiyé su'mai kawe'ó íi-máyái íma kwémayaumpo amáparawai gwara'o kawe'ó umátínkáim-bayai kwémayaunda póna Áánútu sáwí'o umáímo máyáampinkemba tiráínasa kawe'á umái ménaaom-bayai kwémayaumne.

11

¹ Ísu Káráísitimo uráintemba mirá kwéumpo kemó úndantemba keinárawa'a mirán-oro.

Áánútuntavai imáyáa ésa torupamáí máyómba aarai ti'nónká'á káátaraan-kwasai.

² kentáv'e'a imáyáa úmae iyé'a simásímakain-aimbo simátímakaunda-aimba kwétaagwiyavontave'a aamoí kwéumatinkaumne.

³ simátíménda ísáaro. Káráísiti amáparawaira'a kárákwiyisasa kwaaimó ombá tuwainímbáaka'a kárákwiyowana Áánútu Káráísitinka'a kárákwiraiye.

⁴ miráumai Áánútuntavesa imáyáa ésa torupamáí máyáamba kwaaimá námúnaa kwésesa Áánútun-aaí kwésimatimemba ti'nónká'ó

kánumo'o káátaresamo ésa Káráísiti áwí'a sáwí'a ónááowe.

⁵ torupamáí máyáamba aaraimá námúnaa kwésesa Áánútun-aaí kwésimatimemba ti'nónká'ó ímo káátaresamo ésa tuwai'máá' túwí'a sáwí'a ónááovo aarai ti'nónká'á káátaraamba tuwánésa tuwai'máá'a kárákwiraawe kwésemba mindáyavesa ti'nónká'ó ímo káátaresamo ésa tuwai'máá' túwí'a sáwí'a ónááowe. sáwí'o on-ínimbó tigaeyávái ígwáe sésamo ti'nóntáumo káráyuwaantemba ti'nónká'á íma káátaraan-inimba sáwí-ininkaamba ésa pósa tigaeyávái kwéowe.

⁶ aaraimó ti'nónká'ó ímo káátaresamo ésa ti'nóntáu káráyuwaaro kwésune. ánívo ti'nóntáumo káráyuwaamba tigaeyávái ésa pósa ti'nónká'á káátaaro.

⁷ Áánútu asirayánkwáráwái amápa-tantaaka'o kárákwiraiwaimo intení'a kwaaí mirá ésa pósa torupamáí máyáamba ti'nónká'á íma káátaraawe. Áánútu tuwai'mááka'a kárákwiraisasa tuwai'máá'o ontení'a aaraí ésa pósa torupamáí máyáamba ti'nónká'á káátaraawe.

⁸ Áánútu aivar-ínimbá awaikó arausandéi úmakaivo kwaaí íma aaraigó arausandéi úmakaiye.

⁹ kwaaigó aaraigónká'á ménintavena íma úmakaivo aaraigómá kwaaigónká'á ménintavena Áánútu úmakaiye.

¹⁰ mindáyavaiye kwíyómpaken-kwayo'narawa túranka'a máyáantavaiye aarai ti'nónká'á káátaaro. tuwánésa sésa tuwai'máá'a kárákwiraawe sénéáowe.

¹¹ ánívo Ísóigo aúranka'a máyáamba aaraí

kwaai tiráváyáawasa pósa íma keyáá kwémaewe.

¹² Áánútu aivar-ínimbá kwaai gó arausandéi úmakaisasa aarai mésa kwaai matínkáawasa kwémaemba Áánútu amápa-tantaakona ááimban-
iye.

¹³ Áánútuntavesa imáyáa ésa torupamáí máyáamba aarai ti'nónká'ó ímo káátaresa námúnaa kwésemba kanaawá'i. íya kanaán-iyó. imáyáa oro.

¹⁴ kwaásiti ááimba imáyáa é'a sé'a kwaai miwí ti'nóntáu ayáátáaka'o kwáintavesa tigeayávái owasá

¹⁵ aarai kentí ayáátáá-ti'nontauyavesa aamoí kwéomba Áánútu tímakaisana ti'nóntáugo ti'nómayaanka'a kwégaataiye kwésewe.

¹⁶ keinárawapinkembo évakarawaimo ti'nónká'ó káátamakaantavesamo narú'nárúr-áimbó síya'o é'a sé'a kesáá Áánútuna kwaásiya torupamáí máyaunasaya ó'on-o'on-daopa'a Áánútuna kwaási torupamáí máyáamba mirá úndayaanivo ó'on-aimba íma kwáyáíye sénaumne.

*Ísóigontavai imáyáa ésa aráá-tomba naráan-
kwasai.*

¹⁷ sáwí'o kwéon-aintave'a simátíménda ísáaro. Áánútuntave'a imáyáa kwée'a torupamáí máyáamba íma moóra-morawai kawé'a kwéumatinke'a sáwí'a kwéumatinkaawe.

¹⁸ torupamáí máyáampinkembo taaínkaar-umaimo máyáan-aimbo sewa'ó isáúnda árair-aimban-iyé.

19 taaínkaar-umai mé'a évakarawai ó'on-imayaa owasá évakarawai ó'on-imayaa kwéowa'a árair-aimbo sen-kwáásí kwéisaawe.

20 torupamáí máyáamba sé'a aráá-tomba nánaumne sembánivo Ísóigontave'a íma imáyáa é'a aráá-tomba né'a

21 évakarawai kentí naaúmpakembo maimaé'o tiráan-tontave'a imáyáa é'a kwénaawasa toómbó ímo makáawai táái kwétinkaisasa évakarawai uwo'aó'-nómbá kwénesa uwo'aó'á kwéowa'a mirá kwéomba aráá-tomba sáwí'a umái kwénaawe.

22 mirámó kwéomba toómbá íma taaínkaar-e'a toómbó ímo makáawai timé'a sáwí'a umátínkáawasa tigeayávésa ombá mindáyave'a íma aamoí kwéumatinkaumpo sáwí'a kwéowe. kentí naaúmpa'a toóné noné násuwe'a torupamáí mé'a Ísóigontave'a imáyáa é'a aráá-tomba naaró.

23 Ísóigo simásímakaimba simátímakaunda maarán-áimbán-iyé. moóráwai Yútási Ísóigo Ísumba kwená namuro-kwáásír'á'á íma agaráátínkaronka'a mindó'wáámbá Ísu Káráisiti toómbá maisoréna

24 Áánútumpa'a súwi séna topaména séna mindá kesúman-ivo keinárawatave'a ísámai kesúma ayú'maranaumne. miráumai kentáv'é'a imáyáa kwéé'a námae íyóro súwasa

25 toómbá násúwówana pérétimo mayóntemba ándá-aran-domba kwáyon-anaveumba maisoréna séna mindá kesí naaemán-iyé. kesí naaemá keinárawatavena kumínimba póna Áánútu kesé tarúmai máyáawe séna mináúná-áimbá simái tarúmakaiye. maandómbó kwénaamba kentáv'é'a

imáyáa kwée'a námae íyóro Ísu Káráísiti siráíye.

²⁶ mintóné mindóné kwénaamba kentááyávéna Ísóigo pukáíye-aimba kwésimatimewe. mirá úmae kwéiyiyana Ísóigo marapá'á kumíníye.

²⁷ miráumai Ísóigontavesa imáyáa ésa aráá-tomba nánáe sésa ombá aiva'ó ímo kawer-ímáyáámó ésamo úwoimo aráá-tone ándá-aran-done nésamo imáyáamo ésamo úwoisamba iyémó sésamo ésa Ísóigo áúwe naaewé sáwí'a íyana sáwí-meyamba tinkáníye.

²⁸ mindáyavesa máyáawaina ááimba kawer-ímáyáá ésa taaímbai ísáiyuwesa sáwí'o umáímo máyáamba kawer-ímáyáá ésa aráá-tomba nánááowe.

²⁹ Ísu Káráísiti kentááyáváíyé séna pukáin-ainkona ááimbo ímo imáyáamo urésamo úwoimo mintóné mindóné kwénaambo é'a kesávésa aavimbá kwíyana Áánútu sáwí-meyamba timíníye.

³⁰ keinárawapinkemba évakarawai mirá é'a Ísu Káráísiti kentááyáváíyé séna pukáimba íma imáyáa é'a aráá-tomba úwoisamba iyé-ímáyáá kwéomba pó'a évakarawai aamoisáyán-kwáásí máéwasa évaka'a tí'a iwáí máéwasa évaka'a pukáawe.

³¹ ánivo máyaundawaina ááimbo imáyáamo kawé'ó étaamo taainétaamo sáwí'o kwéunda arupí kwéundarakaiya Ísóigo sáwí-meyamba íma símísino.

³² ánivo Ísóigo arupí umásinkanintavenaya sáwí-meyamba kwésiminta póna marapá-kwáásímó sáwí-meyambo kwaíkwai'o íním-

beyambo timíndara'a miwísé sáwí-meyanta íma simíníntaawe.

³³ kesí kwaásiyono. mináíntávé'a imáyáa é'a toómbá né'a Ísóigontave'a imáyáa é'a aráá-tomba nánááontave'a torupamáí máyáamba moórámorawai ténááontave'a timu'maré'a mé'a aráá-tomba naaró.

³⁴ tááimo kwétinkaina'o é'a kentí naaúmpa'a toómbá násuwe'a torupamáí mé'a toómbá nánááowe. mirámó íyanamo éna Áánútu sáwí-meyamba íma timíniye. ó'on-aintavaigwara'o agaimái sísa-uraan-aimba kentópa'a kweéme'a komé'a simátimenaumne.

12

Áánútun-amanko asirayámbá kwétimin-kwasai.

¹ kesí kwaásiyono. ó'on-o'om-bayaimo mayánááontavena Áánútun-amanko asirayámbá kwétimimba íma ísámai usúkáavo sé'a simátíménda ísáaro.

² Áánútuna aambó ímo kwakónka'a Sáátáánigo tátorena tavisúwa'a sáwí-amba kwaré'a kwaántá-kwaasi kampar-ásíráyánkwáráwái íma aai kwésewaiti imáyáa mósá makáamba ísaraawe.

³ Áánútun-amanko keinárawate íma máyowa'a sáwí-amba kwakáantave'a imáyáa é'a maarán-áimbá simátíménda ísáaro. évakaraiwaimo sésamo Ísu kárákwiraiwaima iyémó kwéseмба Áánútun-amanko miwí tirumpimbá máyáiwai kwésevo évakarawaimo sésamo Áánútu Ísumba sáwí'a umánkaniyemo kwéseмба Áánútun-amanko miwí tirumpimbá íma máyáiyé.

4 Áánútuna kwaási-i'o owáímá kwená mayáí kwémayaantavena Áánútun-amankoma ó'on-o'on-asirayamba kwétimimba mimbóráwái kwétimiye.

5 Áánútuna mayáí ó'on-o'om-bayai kwémayaantavesa Ísóigo Ísuntavesa ísámai mimbáyái kwémayaawe.

6 Áánútuna mayáí kwémayaantavena kwemá ó'on-o'on-asirayamba kwétimisasa mimbáyái kwémayaawe.

7 amáparawai kawe'á umátinkanaaontavena Áánútun-amanko moórá-morawai tirumpimbá ména Áánútuna asirayámbá kwéagaraatinkaiye.

8 Áánútun-amanko moórá-morawai kawer-ímáyáá kwétimisasa mináímbá kwésimatimewe. Áánútun-amanko moórá-morwai ímo ísaraan-aimba kwésimatimisasa kwésimatimewe.

9 Áánútun-amanko moórá-morawai imáyáa kwétimisasa Áánútuntavesa asiramái mésa sésa árai'a Áánútu siráini'a íniye kwésewe. Áánútun-amanko moórá-morawai asirayámbá kwétimisasa tí'o imbá kwéasovamatinkaawe.

10 Áánútun-amanko moórá-morawai asirayámbá kwétimisasa ímo awánaraam-bayaigwara'a kawe'á umái kwémayaawe. Áánútun-amanko moórá-morawai imáyáa kwétimisasa Áánútu simátímakain-aimba kwésimatimewe. Áánútun-amanko moórá-morawai imáyáa kwétimisasa asirayánkómbá taainésa sésa moórá Áánútun-amankompinken-asirayamban-iye sésa moórá kwaántá-kwaasiti asirayámbán-iye kwésewe. Áánútun-amanko

moórá-morawai imáyáa kwétimisasa íma ísaraan-aimpinkemba kwésewe. Áánútun-amanko moórá-morawai imáyáa kwétimisasa miwímó siráan-aimba miwígwará'á íma ísaraan-aimpinkemba pósa kwántámai kwésewe.

11 Áánútun-amanko kweyáá kwená imáyáavinkemba mirá éna moórá-morawai ó'on-o'on-asirayamba kwétimiye.

Ísóigo áúwawaakaamba umáíya máyaunda-kwasai.

12 moórá-aimba sénaumpo ísáaro. kwaási túvimba sáwíva-tantaa'a kwáyáimba mimbórá-áúmán-iyé. mirámó intembá kesáá Ísu Káráísitina kwaásiya sáwíva-kwaasimo máyaundaya kweséya tarúmai mimbórá-kwáásíráámbá umáíya máyaumne.

13 évakarawaiya Yútaa-kwaasiya únasaya évaka'a ó'onkaa-kwaasi owasá évaka'a meeyámbakaawaiti mayái kwémayaan-kwaasi owasá évaka'a úwoimo máyáan-kwaasi owaná Áánútu kwenamambá ai'marówana kentáásirumpimba kumbéna tarúsinkenaya mimbórá-kwáásíráámbá kwéumasinkaiye.

14 kesáá mimbórá-kwáásíráámbá umái máyaundaya imáyáa é'a maarán-áimbó simátíménda ísáaro. mimbórá kúwawaapimba sáwíva-tantaa'a kwáyáimba

15 aísamaigomo sénamo kemá íma ayáámba únda pó'a íma mimbórá áúvinkemba úne sínimba mimbórá áúvimba kwáyáiye.

16 áákomo sénamo kemá íma aúramba únda pó'a íma mimbórá áúvinkemba úne sínimba mimbórá áúvimba kwáyáíye.

17 amápa kúwawaapa'o aúrane su'maimo kwáyáinkakai íma áá'a ísáisino. amápa kúwawaapa'o ááre su'maimo kwáyáinkakai amápa-kwiyumba íma ísáisino.

18 ánivo Áánútu kwená imáyáavinkemba amápa kúwawaa'a úmakena amápa-tantaa'a kwenamááre su'mai ma'maéna kuráíye.

19 áúwawaapinkembo mimbórá-yántáá'ó kwáyáinkakai áúwawaa'a íma kwáyáisino.

20 amápa-tantaa'a kwáyáimbanivo mimbórá kúwawaa'a umái kwáyáíye.

21 miráumai aúranko ayáánkontavena íma kanaán-umai séna emó ímo máyaandarakai úwoi máúsino íma sínana a'nónkó aísamaigontavena íma kanaán-umai séna emó ímo máyaandarakai úwoi máúsino íma síníye.

22 miráumai túwawaapinken-tantaataveta séta aamoisayámbán-íye kwésundaya ímo kwáyáinkakai áúwawaa'a íma kawé'á umái kwáyáisino.

23 túwawaapinken-tantaatavetaamo séta úwoisamban-íye kwésundaya kawé'á umáíya kwégarakwiyundayaawe. avora'á íma agaráátínkaraunda-yantaa'a aúpá'á makéta kwégarakwiyundayaawe.

24-25 avora'á kwáyáin-tantaa'a íma kwégarakwiyundayaawe. áúwawaapinken-tantaako amápa'a kawé'á umái mayáí maéna moórá-mora-yantaako kwenáúra kwenaura'a

kárákwiyinintavena Áánútu kwenamááramaa'a maréna úwoisamban-iye kwésunda-yantaa'a kwégarakwiyiye.

26 áúwawaapinkembo moórá-yantaakomo áí'o ínana amápa kúwawaapakemba áí'a umásaniye. áúwawaapinkembo moórá-yantaako kawé'ó ínana amápa kúwawaapakemba kawé'á umásaniye.

27 túwawaatave'o sún-da-ainkona ááimba maarán-áimbán-iye. keinárawa'a Ísu Káraísiti áúwawaakaamba umái mé'a moórá-morawai kwenáiyayaankaane aúrankaane mirán-tántáákáámbá umái máyáawe.

28 Áánútu kwená kwaási moórá-morawai mayái tíména mirám-báyái mayánááontavena asirayámbá kwétiména kwená aantá-kwaasi aiva'á usásintinkéna miwí tínaaemba simátímakain-aimba simátiménaaowai usásintinkéna miwí tínaaemba kwená aambá agaráátinkanaaowai usásintinkéna miwí tínaaemba ímo awánaraam-bayai mayánááowai usásintinkéna tí'o kwéin-kwaasimo asóvatinkanaaowai usásintinkéna miwí tínaaemba túwa'naa ónááowai usásintinkéna miwí tínaaemba ó'on-o'om-bayaira'o kárákwiyonaaowai usásintinkéna miwí tínaaemba ó'on-o'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkembo sénááowai usásintinkéna mirá ónááowai usásintinkéna kuraíye.

29 Áánútu aantá-kwaasiti mayái tímakaimba amáparawai íma mirám-báyái máyáawasa évakarawai máyáawasa Áánútu simátímakain-aimba simátímémba amáparawai íma mirám-báyái máyáawasa évakarawai máyáawasa

Áánútuna aambá kwéagaraatinkaamba amáparawai íma mirám-báyái máyáawasa évakarawai máyáawasa ímo awánaraam-bayai kwémayaamba amáparawai íma mirám-báyái máyáawasa évakarawai máyáawasa

³⁰ Áánútuna asirayándéí tí'o kwéimbo asóvamatinkaamba amáparawai íma mirám-báyái máyáawasa évakarawai máyáawasa ó'on-o'on-aimba ímo ísaraan-aimpinkembo kwéseмба amáparawai íma mirá sewasá évakarawai sewasá mináínkóná ááimbo kwántámai kwéseмба amáparawai íma mirá owasá évakarawai kwéovo Áánútu kwená imáyáavinkemba mirán-ásíráyámbá kwétimiye.

³¹ Áánútu kwétimin-asirayamba mayánáemo kwéseмба imáyáa é'a sé'a Áánútuna mayái usáyaaitamai-mayai mayánáemo sé'a tiyáántán-kwimai mayái máyáaro.

mináímbá kemá imáyáa é'a sé'a kawer-áímbán-ivo kwaásimo tirumbó tímémба minánkó amápar-ankomba usáyaaitaraimba minánkóná ááimba simátíménda ísáaro.

13

kwaásimo tirumbó tíméwaina ááimban-iye siráin-kwasai.

¹ Áánútun-amankomo asirayámbó simínataamo ó'on-o'on-aimbo ímo ísaraunda-aimpinkembo sétaamo kwíyómpaken-kwayo'narawa tááivinkenkwara'o sétaamo miráwé su'maimo étaamo ímo kwaásiti imáyáamo ondayáámó éta mináímbá úwoi-aimba séta kámoyambo úwoimo

tontembá mirá éta peró'o úwoimo tuvúwóntemba mirá ónaundayaanivo kwaásiti imáyáamo étaamo éta kawé'á umátinkanaumne.

² Áánútumo asirayámbó simínataamo simásímakain-aimbo simátimetaamo Áánútumo aúpá'ó marénamo avora'ó marénamo uráin-aimba isétaamo ímo ísaraunda-aimba Áánútu simásímakain-aimba isétaamo Áánútuntavetaamo asiramáímo métaamo sétaamo árai'a Áánútu siráini'a íníye sétaamo Áánútumo siráintemba umbai-máyáímó maétaamo miráwé su'maimo étaamo ímo kwaásiti imáyáamo éta úwoi-kwaasiya úne.

³ makáunda-yantaa'o amápa'o tímatuwetaamo Áánútuna mayáiyá kwémayaundayavaiya sáwí'a umásinkaamba aamoí éta kanaán-iyemo sétaamo mirámó étaamo ímo kwaásiti imáyáamo on-dayáámó éna siráunda-ainko íya súwa'naa íníye.

⁴ kwaásimo tirumbó tíméwai na ááimba maarán-áimbán-íye. kwaásimo tirumbó tíméwai sáwí'o kwéumatinkaamba anondá íma mirá ombá túwa'naa esa kwaásimo tirumbó tíméwai túwí'o kwáyáin-kwaasiyavesa tirumbá íma sáwí'a umátinkesa kwaásimo tirumbó tíméwai miwí túwí'a íma maé iyésa

⁵ kwaásimo tirumbó tíméwai kesávésa amápa-tantaa'a kawé'á kwéune íma sésa sáwí-aimba íma sésa kwaásimo tirumbó tíméwai kesáái usáyaaítainkwaé íma sésa kwaásimo tirumbó tíméwai íma ááéma áwáá'a sésa kwaásimo tirumbó tíméwai sáwí'o umátínkáamba íma imáyáa úmae iyésa

⁶ kwaásimo tirumbó tíméwai sáwí'o uráantavesa íma aamoí ésa kawé'ó uráantavesa

aamoí ésa

⁷ kwaásimo tirumbó tíméwai umbai-yántáá'ó kwáyáimpimba úwoi mésa kwaásimo tirumbó tíméwai amáparawaiyavesa íma inkaisí-ímáyáá ésa amáparawai kawé'á ónááontavesa timu'marésa mésa kwaásimo tirumbó tíméwai amápar-umbai-yantaapimba asiramái mésa íma ivátuwesa miráumai kwémaewe.

⁸ kwaásimo tirumbó tímémba minánkómá kwaíkwaí'a éna íma ánásainana Áánútu simátímakain-aimba kwésimatimim-bayai ánásainana ó'on-o'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkemba kwésem-bayai ánásainana ímo ísaraan-aimbo Áánútu simátímakain-aimba kwésimatimem-bayai ánásaniye.

⁹ ímo ísaraunda-aimbo Áánútu simásímakain-aimba íma kanaán-umai ísáyasaraundayaawe. Áánútumo simásímakain-aimba simátímakaunda íma kanaán-umai simátímatasaraundayaawe.

¹⁰ Áánútu kasenkuí'a ónaumnemo siráimba naaémba paárinimba póta ímo ísáyasaraunda-ainkwara'a ánásagwinata amáparawaina ááinta awánanaundayaawe.

¹¹ iyámpói máyaawandara'a iyámpóimo kwésentemba mirán-áimbá sé'a iyámpóimo kwéontemba mirá é'a iyámpóimo kwéontemba mirán-ímáyáá uráumpo kwaási-i'a uráunda iyámpóira'o uráunda-yantaa'a tukáumne.

¹² iyámpóimo ímo kawé'ó umáimo ísáantemba Áánútuna kwaásiya íma kawé'á umáíya Áánútuna ááimba kwéawanaundayaawe. nompímbó kwaási tói'o ímo awánamaimo kawé'ó úndantenta ívé'a miraráántá kwéundaya Áánútuna ááimba

íma kawe'á umáíya kwéawanaundayaanivo kwaási tói'o avorataámó awánáúndantemba naaémba miráyá ónaundaya Áánútuna ááimba kawe'á umáíya awánanaundayaawe. ívé'a íma awánasaraundaya Áánútu kentáámó suwánasaraintemba naaémba Áánútuna ááimba awánasanaundayaawe.

¹³ mirá ínivo ívé'a Áánútuwe aráápamaiya máyaunda-amba isaná árai'a Áánútuwe maí'mai'a ónaundayaawemo kwésunda-amba isaná Áánútumbo tirumbó áméne kwaásimo tirumbó tímén-amba isaná umái minkáúmbó-ámbá kwáyáivo usáyaaitarain-amba Áánútumbo tirumbó áméne kwaásimo tirumbó tímén-amban-íye.

14

Áánútumo simátímakain-aimbo kwésimatimen-kwasai.

¹ kwaásimo tirumbó tímén-amba asiramái kwaré'a Áánútumo kwétaain-timin-asirayamba mayánáe sé'o Áánútumo simátímakain-aimbo kwésimatimemba anón-tantaa'a imbá pó'a minásíráyámbá mayánáe seró.

² Áánútun-amankomo asirayámbó kwétimisasamo ó'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkembo kwéseмба íma kwaásiyavesa kwésevo Áánútuntavesa sésa kwaásimo mináínkóná ááimbo ímo ísaraantavesa kwaásiyavesa íma kwésewe. Áánútun-amanko asirayámbá kwétimisasi aúpár-áimbá kwésevo

³ évakarawai Áánútumo simátímakain-aimbo kwésimatimemba asiramái arupí umái kawé'á kwéumatinkaamba mindáyave'a sé'a Áánútumo simátímakain-aimbo kwésimatimemba anón-tantaa'a imbá pó'a minásíráyámbá mayánáe seró kwésune.

⁴ ó'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkembo kwésewai kesávésa simái kwéasiraavo Áánútumo simátímakain-aimbo kwésimatimewai Áánútuna kwaási amápa'a asirayámbá kwétimewe.

⁵ Áánútun-amankomo asirayámbó kwétimisa'o ó'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkembo sénááomba siráái kwétaivo Áánútumo simátímakain-aimbo kwésimatimen-asirayamba maé'a simátimenaomba ávááraumai siráái kwétaiye. torupamáí máyáamba ó'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkembo kwésemba mináímbó kwántámai síníwaimo ímo ménamo simátiminasamo ésa mináínkóná ááimba íma kawé'á umái iséwana mináínkó íma túwa'naa íníye. miwí tááigo íma túwa'naa ínintavesa Áánútumo simátímakain-aimbo kwésimatimewasa avora'á kwésimatimentavesa miwí ó'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkembo kwésewai usáyaaitaraawe.

⁶ kesí kwaásiyono. kentópa'a komé'a ó'on-aimbo ímo ísaraunda-aimpinkembo sendamó é'a íma isáiyana kesááigo íma túwa'naa ínivo Áánútumo paárurain-aina'i. ímo ísaraunda-aimbo Áánútu simásímakain-aina'i. Áánútumo simásímakain-aina'i. Áánútuna aambó kwáráan-aina'i. mirán-áímbó ayora'ó simátíméndamo é'a isáiyana kesááigo túwa'naa íníye.

⁷ ontóímó ímo kawé'ó umáímo sínasamo ésa íma ísámai kawé'á ónááovo kawé'ó umáímo sínasamo

ésa ísámai kawé'á ónááowe.

⁸ moóráwaimo ímo kawé'ó umáímo aayamáímo sínasamo ésa íma ísésa tayorupanááowe.

⁹ miráumai torupamáí máyáiyampimba ó'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkembo siya'o é'a mináínkóná ááimba íma isánááomba keáínkáámbá sénááowe.

¹⁰ amápa'-marava'a sáwíva-kwaasi mésa ó'on-o'on-aimba kwéseмба mináínkóná ááimba kwáyáivo

¹¹ moóráwai kwenááivinken-aimba sína'a sé'a imáyáa é'a ó'on-daopaken-kwaasiye senaná kentávéna imáyáa éna ó'on-daopaken-kwaasiye síníye. mirámó kwéсен-ainko íma túwa'naa íníye. miráumai torupamáí máyáamba ó'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkembo kwéseмба mináínkó íma túwa'naa íníye.

¹² Áánútun-amankomo kwétaagin-timin-asirayamba mayánááomba aamoí é'a pó'a Áánútuna kwaási kawé'á umátínkáin-asirayamba tiráái kwétaina'a mairé'a Áánútuna kwaási kawé'á umátínkáaro.

¹³ mindáyave'a ó'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkembo kwésewai Áánútumpa'a áísaa íyana mináímbó kwántámaimo simátimenaontavena asirayámbá timíníye.

¹⁴ Áánútun-amankomo asirayántáámó símakaisataamo ó'on-aimbo ímo ísaraunda-aimpinkembo Áánútuntaveta námúnaa kwésundaya sóikakenta kwésumpo kentáási imáyáao úwoisankaamba umái kwémaiye.

¹⁵ mindáyaveta maaráyá ónaumne. Áánútun-amankomo asirayántáámó símakaimba ó'on-

aimbo ímo ísaraunda-aimpinkenta Áánútumpata námúnaa séta kentáá sááivinkenkwarata sénaumne. ó'on-aimbo ímo ísaraunda-aimpinken-ima séta kentáá sááivinken-igwarata sénaumne.

16 ó'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkembo Áánútumpa'a námúnaa kwése'a kwenáwí'a mósá máráamba moóráwaimo úwoi-kwaasimo miráwaina ááimbo ímo awánaraiwaimo keinárawa'o torupamáimo máyáampimbo ménamo éna kwésen-ainkona ááimba íma ísaraindayavena póna íma kanaán-umai áraitavaiye síníye.

17 ó'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkembo Áánútumpa'o námúnaamo kwéseмба kawé'án-ivo mináínkóná ááimba íma ísaraindawaimba mináínkó íma asirayámbá aminíye.

18 ó'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkembo kwéseмба éyaka-tawai kwésevo kemá ó'on-aimbo ímo ísaraunda-aimpinkembo kwésunda sáwíva-tawai kwése'a mindáyave'a Áánútumpa'a súwi kwésune.

19 ánivo Áánútuna kwaási torupamáí máyáamba ó'on-aimbo ímo ísaraunda-aimpinkembo ayáátáár-aimbo kwésunda sáwíyan-tantaa'an-ivo ísaraan-aimpinkembo asirayámbá timínín-aimbo ákí-aimbo kwésunda mindá anón-tantaa'an-íye.

20 kesí kwaásiyono. iyámpóimo ímo kawer-ímáyáámó ontembá íma mirá é'a táákaevayan-kwaasimo onten-ímáyáá oró. umarambó ímo sáwí-imayaamo ontembá mirán-oro.

21 naaóvá'á Áánútun-aaí aúváí-kwandaavimba agaimaréna séna

Ísóigo séna kesí kwaási kesáái íma ísaraamba pó'a simátimenaumne. ó'on-aimbo kwésewai simátíménasa miwí tááivinkemba simátimesa sáwí'a umátinkaiyasa pósa kentávésa íma imáyáa ésa kesáái íma isánááowe agaimaréna siráíye.

²² naaóv'á'á Áánútu mirá éna kwená kwaási kwenáái ímo ísarowai kwená asirayámbá agaráátinkomba awánaraantemba Áánútun-aaiyavesa íma áraire kwésiyawai ó'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkembo kwésen-aimba isésa sésa Áánútuna asirayámpínkémbá kwésewe sénááowe. ánivo Áánútu simátímakain-aimba kwésimatimemba Áánútun-aaiyavesa áraire kwésiyawai isésa sésa Áánútuna asirayámpínkémbá mirá kwésewe sénááowe. ánivo Áánútun-aaiyavesa íma áraire kwésiyawai isésa íma mirán-áímbá kwésewe.

²³ Áánútuna kwaási torupamáí máyaiyampimba amáparawaimo ó'on-o'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkembo síyasamo úwoi-kwaasimo Áánútun-aaiyavesa ímo áraire síyan-kwaasimo usáv'é'maimo isésamo ésa maawí uwo'aó-kwáásímán-owe sénááowe.

²⁴ ánivo amáparawaimo Áánútumo simátímakain-aimbo avora'ó síyasamo úwoi-kwaasimo Áánútun-aaiyavesa ímo áraire síyan-kwaasimo usáv'é'maimo isáíyanamo éna mináínkó tirumbá airaráínasa sáwí'a uráumne sésa

²⁵ miwítí aúpá-sáwí-ímáyáa avora'á mémaresa Áánútu aúranka'a kívaíresa kwená imáyáa mósá

marésa sésa árai'a keinárawapimba Áánútu máyáye sénááowe.

Áánútuntavai imáyáa ésa torupamáí maíyanka'a arupí umái máéro siráin-kwasai.

²⁶ kesí kwaásiyono. kemó sún-da-ainkona ááimba maarán-áímbán-iyé. Áánútuntave'a imáyáa é'a torupamáí maíyanka'a moóráwai maarán-íyá sénaumne sínana moóráwai Áánútun-gaivinken-aimba simátiminana moóráwai Áánútumo agarááránkaraimba simátiminana moóráwai ó'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkemba sínana moóráwai mináímbó kwántámai sína'a miráumai Áánútuna kwaási asirayámbá kwétimentavai mirá úmae'a íyóro.

²⁷ ó'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkembo sénááombo é'a kaumbo-káé-kwaasiye su'mai sé'a aiva'á moóráwai sínda kwántámai simásuwainana kwenánaaemba moóráwaimo sínda kwántámai simásuwainana kwenánaaemba moóráwaimo sínda kwántámai simásuwaina'a mirá sénááovo

²⁸ mináímbó kwántámaimo síníwaimo ímo máyaina'o é'o ó'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkembo kwésewai amáparawai túranka'a íma sé'a imáyáavinkemba Áánútuntave'a seró.

²⁹ Áánútumo simátímakain-aimbo kwésimatimemba kaumbo-káé-kwaasimo usásimbaimo kwésimatimemba évakarawai ísé'a mináímbá taaímbai kwéisaawe.

³⁰ mináímbó ísáan-kwaasivinkembo Áánútumo moóráwaimo simáminanamo éna kwésimatiminda-kwaasigo kwenáái ánásainana moóráwai usásinena simátiminiye.

31 Áánútumo aai simátímakaiwai amápa'a sé'a moórá-morawai moórá-mora-tawai símae iyé'a pó'a amáparawai isé'a asirayámbá mayánááowe.

32 Áánútumo simátímakain-aimbo kwésimatimewai kwéseмба kentí imáyáarare su'mai kwégarakwiyovo mirán-oro.

33 kawer-ímáyáámó kwée'o paru umáímo máyáamba Áánútumba aráái kwétaivo simátímén-aimba kárakwiyoro.

Áánútuna kwaási amápa'-naopa'o torupamáimo máyáamba maará kwéowe.

34 torupamáí máyáampinkemba aaraí íma aai kwésewe. Áánútun-aaí aúvái-kwandaavinkembo siráintemba aaraí íma kárakwiyonaowe.

35 mindáyave'a torupamáí máyáampinkemba aaraí aai sevó sésa moórá-ainkona ááimba tísaa ónáe sésamo ésa miwítí naaúmpa'a tuwai'máá'a tísaa ónááowe.

36 kentí imáyáavinkembo mirámó kwéomba Áánútun-aaí keinárawapinkene su'mai íma paáruraisa'a keináraware su'mai ímanivo ó'on-o'om-baravaken-kwaasigwara'a ísaraavo miwímó torupamáimo mésamo ontembá mirán-oro.

37 keinárawapinkemba évakarawai kesávésa sésa Áánútumo siráin-aimba ísaraundawai úne kwésiyawaiye évakarawai kesávésa sésa Áánútu asirayámbá símakaiwai úne kwésiyawaiye mirámó kwésewai maanáúváímó agaimáimo tímúndavimba awáné'a sé'a mináímbá Ísóigo asiramái siráin-aimban-íye sénááovo

38 maanáúváímó agaimáimo tímúndamo ímo isé'o é'a miwí tááigwara'a íma ísáaro.

³⁹ kesí kwaásiyono. Áánútumo simátímakain-aimbo simátimemba asirayán-ímáyáá é'a simátíma'mae iyé'a ó'on-o'on-aimbo ímo ísaraan-aimpinkembo kwéseмба íma aambá áúmbaraaro.

⁴⁰ ánivo amápar-aimbo kwéseмба íma sáwívar-aimba sé'a paru umai arupí umai máéro.

15

Ísumba pukáimpinkemba usásinankarain-kwasai.

¹ kesí kwaásiyono. áséi-kwasai kosimátímakaunda-aimba moórágwara'a simátíménda ísáaro. mináséi-kwásáiyávé'a áraire sé'a tátoke'a asiramái máyáawe.

² asiramáímo táto'mae iyé'o é'a kawer-ámhá kwa'maé iyónááovo tóikakene su'mai áraire siráambo é'a kawer-ámhá íma kwa'maé iyónááowe.

³ aiva'á Áánútu mináímbá simásimuwa'a kembá simátímakaunda anón-aimba póna Ááúnútun-aai aúvái-kwandaavimba agaimarésa siráantemba sáwí-imayaaya maisiyuwáníntavena Ísu Káráisiti puwúwasa

⁴ utámárovana kae'-nó'wáámhá kwaúwana Áánútu pukáimpinkemba usásinankaraiye. mináímbá Áánútun-aai aúvávimba agaimarésa siráawe.

⁵ Ísu Káráisiti pukáimpinkemba usásinena Pítaa aúranka'a paárena kwená kwayó-kwáási túranka'a paárena

⁶ moórá-tawai sáwíva-kwaasi kwesé kwénaauwai 500 kwaasi túranka'a paáruyaiye.

minkwáásívínkémbá sáwívarawai úwoi túvamai máyáawasa évakarawai pukáamba minkwáási túranka'a paaréna

⁷ Yémési aúranka'a paaréna kwená aantá-kwaasi amáparawai túranka'a paaréna

⁸ naaémba kemá Póro kesúranka'a paaréna Ísu Káráisiti kwená kwaási-i'a umásinkainkwaemayaa íma uráunda kembá kwená kwaási-i'a umásínkaraiwai súranka'a paáruraiye.

⁹ ááema Ísu Káráisitina kwaási sáwí'a umátínkaraunda pó'a Ísóigona aantá-kwaasivinkemba kemá kító-kwaasi úne. íma kanaán-uraunda pósa kentáv'é'a Ísóigona aantá-kwaasima óne sembá uwó-áímbá kwésewemayaa kwéune.

¹⁰ ánivo Áánútu úwoi súwa'naa uráimba pó'a Áánútumo kesáái simátiminkwae séna si'mákaiwai ówánana kwemá úwoi súwa'naa úwa'a íma úwoi mé'a asirayám-báyái mayááwánana kesí mayáígó ó'owiti mayáígómbá usáyaaitaraivo keyáá mimbáyái íma mayááwánana Áánútu súwa'naa ena kesé máyowa'a mimbáyái mairáumne.

¹¹ kemó áséi-kwasaimo simátimewanda-aimba isé'a miwímó simátímún-aimba mimbórá-áímbá pó'a isé'a áraire siráawe.

púwón-kwaasi usásinanaaon-kwasai.

¹² Áánútu Ísu Káráisitimba pukáimpinkemba usásinankarain-ainta simátimundaya keinárawapinkemba évakarawai sé'a púwón-kwaasi íma usásinanaaowe kwésemba nóra séra kwéseo.

13 púwómpinkembo ímo usásinanaaonkakai Áánútu Ísu Káráisitimba pukáimpinkemba íma usásinankaraisino.

14 Áánútumo Káráisitimbo pukáimpinkembo ímo usásinankarainkakai simátimunda-ainta úwoisankaamba umágwisa'a minúwóísánkáán-áíntáv'e áraire sesinó.

15 púwómpinkembo ímo usásinanaaonkakai Áánútu Káráisitimba pukáimpinkemba íma usásinankaraisino. Áánútu Káráisitimba pukáimpinkemba usásinankaraiyemo simátimundaya ánivo mináímbó kampar-áímbó inkákáí Áánútumo uráintaveta kampar-áíntá simátiyuwasino.

16 púwómpinkembo ímo usásinanaaonkakai Áánútu Káráisitimba pukáimpinkemba íma usásinankaraisino.

17 Áánútumo Káráisitimbo pukáimpinkembo ímo usásinankarainkakai úwoi-aintave'a áraire sewaná sáwí-imayaa kempímbá úwoi kwáyáisino.

18 moórá-ainkwara'a simátimenaumne. Áánútumo Káráisitimbo pukáimpinkembo ímo usásinankarainkakai Káráisitiye tarúmaimo mésamo pukáawai pukáampinkemba íma usásinesa Áánútuna egwaa'á íma maésa sáwí-ayampa'a máésino.

19 marapá'á máyaundara'a séta púwóndavinkemba usásineta kwíyómpa'a Ísu Káráisitiye ménaundaya amu'maréta máyaumne-aimbo kampar-áímbó súndarakaiya marapá-kwáásí kentáá suwíráií sésa tirumbá umásínkáasino.

20 árarir-aimba maarán-áimbán-iyē. Áánútu Ísu Káráisitimba pukáimpinkemba usásinankaraiye. púwón-kwaasivinkemba aiva'á kwemá usásinkaimba pósa naaém̄ba púwón-kwaasi usásinanaaowe.

21 aiva-kwáásígó áwí'a Áándamu kwemá sáwí'a uráimba pósa púwón-amba amáparawai kwégwaraavo moórá-kwaasigo áwí'a Káráisiti kwemá kawē'á uráimba póna amáparawai púwómpinkemba usásintinkaniye.

22 amáparawai Áándamun-aísaavutantamba uráundawai póta kwévuvundayaanivo Ísu Káráisitina kwaásiya póta púwóndavinkemba usásinanaundayaawe.

23 Áánútu siráin-kanaa tínata púwóndavinkemba usásinanaundayaawe. aiva'á Áánútu Káráisitimba pukáimpinkemba usásinankaraimba póna Káráisiti marapá'á kumíndara'a Áánútu Káráistina kwaásiya púwóndavinkemba usásisinkainanaya

24-26 mindá ánásainda-kanaa Ísu Káráisiti kárákwiyinana Áánútu sínana Káráisiti kwená namuro-kwáásí usáyaaitena ó'owimo sáwí-mayaira'o kárákwiraam-bayaiye ó'on-o'o-sawi-asirayane ánásasuwena púwón-amba ánásasuwena mirámó índá kwená namuro-kwáásítí asirayámbá ánásasuwena Áánútuntavena séna kesivoó amápa-tantaaka'a kárákwiyuwo síníye.

27 Áánútun-aaí aúvái-kwandaavimba agaimaréna séna

Áánútu kwembá amápa-tantaa'a

usáyaaítamai-i'a umánkaraiye
agaimaréna siráivo Káráísiti Áánútumba íma
usáyaaítaniye. Áánútu sínana Káráísiti amápa-
tantaa'a usáyaaítaniye.

28 Áánútu Káráísitimba amápa-tantaa'a
usáyaaítamai-i'a umánkaraindara'a Káráísiti
Áánútu ááninko Áánútuntavena séna emá amápa-
tantaa'a usáyaaítamai-i'a umásinkaandawai po
kenká'á kárákwiyiniyone sínana Áánútu amápa-
tantaa'a kárákwiyiniye.

29 évakarawai sésa púwómpinkemba íma
usásinanaaowe kwésembanivo pukáan-
kwaasiyavesa imáyáa ésa mono'-nómbá pékaawe.
púwómpinkemba íma usásinanaaowe-aimbo árair-
aimbo inkákáí pukáan-kwaasiyavesa íma imáyáa
ésa nombá péráasino.

30 púwóndavinkembo ímo usásinanaetaraiya
moórá-mora-naopa'a sínkamonaé kwéompa'a
áséi-kwasai kosimátíma'mae'a íma nááúsino.

31 kesí kwaásiyono. keináraware kewé
kentáásí Ísógo Ísu Káráísitiye tarúmai méta
keinárawatave'a aamoí kwéunda mirámó árai'o
úndantemba aasiyaasi-táwai imáyáa é'a sé'a
ívékaamba sínkamiya'a púwóno-imayaa kwéunda
mindágwara'a árair-aimban-iyé.

32 púwómpinkembo ímo usásinanaaonkakai
kemá kwaásiti imáyáavinkemba sé'a
aváá-kwánkómó kwaási vándaiwo sésamo
kwaráantemba kembá miraráámbó
kwéumasinkaamba maanká'á Évésasi-naopa'a
máyaunda anón-umbai-yantaa'a kesópa'a tisa'á
anóm-bayai kwémayaunda úwoiyave'a kwéune

súsino. púwómpinkembo ímo usásinanaaonkakai kwaásiti imáyáavinkemba kwésentemba mirá séta aaváyaa puwónaunda póta ívé'a kawer-tómbá néta sirááímo táínda-ita ónaumneya súsino.

³³ púwómpinkemba íma usásinanaaowe kwéseмба minkámpár-áíntávé'a árarair-aimban-iyé sevó sé'a simátíménda-aimba isé'a kárákwiyoro. évakarawai árai'a sésa sáwí'o kwéon-kwaasiyemo máyáambo é'a kawer-ámbá ivátuwe'a sáwí-amba kwaránááowe kwésevo

³⁴ púwómpinkemba íma usásinanaaowe minkámpár-áíntávé'a sáwí-imayaawe sáwí-mayaiye ivátuwe'a kawer-ímáyáá oró. mirá ónááontave'a sé'a keinárawapinkemba évakarawai Áánúturopa'a íma tiráawe kwésune.

púwómpinkembo usásinanaaomba kwíyómpa'o ménaaon-kuwawaa'an-iyé kwaasái.

³⁵ púwómpinkemba íma usásinanaaowe-imayaa é'a sísa e'a sé'a púwón-kwaasi nóra umáíya usásinesawa nóran-tuwa ma'mái usásinanaaoo-aimbo

³⁶ sísa omba sáwí-imayaavinken-aimban-iyé. puwíyampinkembo usásinanaaomba maararáámbá uráivo isé'a kígau-anayumpa'a imáyáa oro. ayumbá u'maráawana mináyúnkó ímo úwoi áruma kwiréna aáyánkarena naaémба áruma kwégwiraiye.

³⁷ toómbá ákákesa naíyampinkemba íma ó'a kwéu'maraavo ayumbá mairésa kígau úmáráawana ó'omba áruma kwikéna kwéiyiye.

³⁸ Áánútu sisaná moórá-mora-anayumpinkemba áruma kwikéna kwéanon-imba Áánútu kwená

imáyáavinkemba amápa-tomba á'on-a'on-
augwara-tomba makáivo

³⁹ amápa'o máyáamba mimbórá kúwawaa'a
íma maréna kwaási ó'on-kugwara'a tinkéna
kwaí-kwaamba ó'on-kugwara'a maréna numamá
ó'on-kugwara'a maréna noyáá'a ó'on-kugwara'a
makáie.

⁴⁰ kwíyómpa'a ó'oran-tantaa'a kwáyáísana
marapá'á ó'oran-tantaa'a kwáyáísana
kwíyómpa'o kwáyáimpimba ó'oran-kanaagune
kwáísana maramó kwáyáinka'a ó'oran-
kanaagune kwáísana

⁴¹ aaváúvimbá ó'ora-sagayamba kwáísana
kwíyómpimba ó'ora-sagayamba kwáísana
okómpímbá ó'on-o'o-sagayamba kwáísana mirá
umásaraiye.

⁴² mirámó intembá púwómpinkembo
usásinanaaomba maará onááowe. púwómbó
kwéutamaraan-kuwawaa'a ánásanivo
mimpínkémbá usásinanaaon-kuwawaa'a
kwaíkwai'a íniye.

⁴³ kwéutamaraan-kuwawaa'a aamoisáyán-
kúwawaa'a sáwí-kuwawaa'an-ivo
púwómpinkemba usásinanaaon-kuwawaa'a
asirayán-kúwawaa'a kawe-kúwawaa'an-ivo

⁴⁴ kwéutamaraan-kuwawaa'a marapá'ó
máyáan-kuwawaa'an-ivo púwómpinkembo
usásinanaaomba kwíyómpa'o ménaaon-
kuwawaa'an-ive. marapá'ó máyáan-kuwawaa'o
intembá kwíyómpa'o ménaaon-kuwawaa'a
kwáyáie.

⁴⁵ mindáyavena naaóvá'á Áánútun-aii aúvái-

kwandaavimba agaimaréna séna

Áánútu aiva-kwáásígó áwí'a Áándamumba
umánkaraimba úwauwa kwéena mainin-
kwaasi umánkaraiye

agaimaréna siráiyé. naaén-kwaasigo áwí'a Ísu
Káráísiti kwaásimo aúnaí'o umáímo maí'mai'o
ónááon-amba kwikáiwai paáruraiye.

⁴⁶ kwíyómpa'o ménaaon-kuwawaa'a íma aiva'á
paáruraivo marapá'ó máyáan-kuwawaa'a aiva'á
paáruraiye.

⁴⁷ Áánútu aiva-kwáásígómbá maranéí
úmarowana naaén-kwaasigo Ísu Káráísiti
kwíyómpakemba kunkáiyé.

⁴⁸ Áándamumbo maranéímó úmakain-kuwawaa'o
kwáyáintemba amápa-kwaasi mirán-kúwawaa'a
kwáyáivo Káráísiti kwíyómpaken-auwawaa'o
kwáyáintemba kwená kwaási mirán-kúwawaa'a
kwéniye.

⁴⁹ Áánútumo maranéímó úmakain-kwaasiraambo
úndantenta Káráísiti kwíyómpakewai intentá
ónaumne.

⁵⁰ kesí kwaásiyono. simátíme'a sé'a Áánútumo
kwíyómpa'o kárákwiraipa'a marapákén-
kúwawaakwara'a íma máyaiyana kwaíkwai'o
ínín-tantaa'o kwáyaindava'a ánásanin-tantaako
íma mimpímbá kwéniye kwésune.

⁵¹ Áánútumo aúpá'ó makénamo
agaráátínkarain-aimbo simátíménda ísáaro.
amápata íma puwéta úwoi méta súwawaata
ó'on-kuwawaata auvínínta

⁵² mimbórá-táwai kwíyómpakemba uwíremba
sínana avekáámbó tawáombo intembá

avekáámbá púwón-kwaasi usásintinkainasa
maí'mai'a íyata súwawaata ó'on-kuwawaata
auvíníye.

⁵³ marapá'ó máyaunda-suwawaata
puwónaunda-suwawaatan-ivo kwíyómpa'o
ménaunda-suwawaata íma puwónaunda-
suwawaata auvíníye.

⁵⁴ marapá'ó máyáan-kuwawaa'a púwón-
kuwawaa'an-ivo kwíyómpa'o ménaaon-
kuwawaa'a íma puwín-kúwawaa'a auvínidara'a
Áánútun-aaí aúváívimba agaimaréna siráin-aimba
paáriniye. maará séna

púwón-amba ánásainana maí'mai'a ónááon-anko
púwón-ankomba usáyaaitaniye
agaimaréna súwana

⁵⁵ moóráwai séna

púwón-anko íma usáyaaitaraimba póna púwón-
ambo sáwí'o umátínkáin-asirayanko
ánásaniye
agaimaréna siráíye.

⁵⁶ Áánútuna áamáamba ísáe'maimo túwáan-
imayaaó tátokaiye. mirámó kwéontavena púwón-
ambo sáwí'o umátínkáin-asirayanko tátokaivo

⁵⁷ Áánútu púwón-amba kentáá usáyaaitamai-
i'a kwéumasinkaintaawe. kentáásí Ísóigo
Ísu Káráísiti púwón-ankona asirayámbá
ánásena usáyaaitaraimba póna Áánútu mirá
kwéumasinkaisata súwi kwésune.

⁵⁸ mindáyave'a kesí kwaási asiramái mé'a
íma tívón-káína'a Ísóigona mayáí maimaé iyé'a
íma ivátuwaaro. Ísóigona mayáí kwémayaamba

íma úwoi-mayaiman-ivo áúgwara'-mayaima kwémayaavo maimaé íyóro.

16

Ísóigona kwaási túwa'naa on-óntánkóná kwaasái.

¹ Ísóigona kwaási Yérúsaremu-naopa'a máyáawai toómbá íma makáawai túwa'naa ónááomba óntamba torupé'a maarán-oro. Kárésiyaa-marava'a Ísóigona kwaási máyáawai simátímakaundantemba mirán-áímbá simátimumpo mirán-oro.

² moórá-mora-sontaara'a moórá-kigauvin-ontamba taaímbai Ísóigona kwaási túwa'naa ónááopa'a maré'a kentí naaúmpimpa'a maránááomba anómba ína'a naaémba kentópa'a komáyáana'a Ísóigona kwaási Yérúsaremu-naopa'a máyáawai timénááon-ontamba íma avakáá-íyamba úwoi mai-timénááowe.

³ keinárawapinkemba évakarawai usásintewa'a kentópa'a komé'a aúvái agaimái timé'a ti'maráanasa Ísóigona kwaási Yérúsaremu-naopa'a máyáawai mináúváyíé torupámaranaaon-ontane maimaésa mátimenaáowe.

⁴ mitáwai kemó komayánaunda-mayaimo kwáyaina'o é'a konasá miwí kesé kónááowe.

Kórinti-naopa'a kónáe siráin-kwasai.

⁵ Másétóniyaa-marava'a Áánútuna áséi-kwasai simátime'a naaónáe kwéunda pó'a mirá kósimatime'a kentópa'a komáéndama

6 ákírara koménaum. ayáátáákara koménaumno. ímo aampa'ó kwénaaon-kanaa uwí-nómpákén-úndámó maivaiyáíndarara ó'on-daopa'a kónaumno. ó'on-daopa'o kónáe ona'ó é'a súwa'naa íya'a kónaumne.

7 kentópa'o ayáátááka'o koménaemo kwésunda Áánútumo owé sína'o é'a ayáátááka'a koménaumne.

8-9 maanká'á Évésasi-naopa'a áséi-kwasai simátimenaunda-kwaasi sáwíva'a máyáamba pósa isésa áraire sésa asiramái ménaaowai máéwasa kesí mayáiyávésa aambá aunónááon-kwaasi sáwíva'a máyáawe. mimbáyáímó kwémayaunda toómbá áká'mai Áánútuntavesa ísámai kaunánáe sésa torupaambá minkánáá íma tiráisa'a mé'a mimbáyái kwémayaunda póna mintánón-kánáá ánásaina'a kónaumne.

10 moóráwai Tímótimo kentópa'o koménimba aamoí kwée'a áwa'naa oro. kemó úndantemba Ísóigona mayái kwémayaivo

11 kwentávé'a úwoi-kwaasiman-iye íma sé'a tínaaemba umáméro. keinárawa'o tiyuwénamo kesópa'o tínimba áwa'naa íyana kesópa'a kawé'á umái tíno. kwesémo Ísóigona kwaási kentáásí kwaási kesópa'o ténááontave'a timu'maré'a máyaumne.

12 kentáásí kwaási áwí'a Ápórosimba asiramái simáme'a sé'a Kórínti-naopa'a kentáásí kwaási kwíya-tawai esé kwaaó súnda póna ívé'a íma kanaán-umai kwínívo aambó kwáyainanamo éna kwíníye.

13 kentúra'a kárákwiye'a Áánútuwe aráápamai maí'mai'a úmae iyé'a íma táá'a káína'a asiramái máéro.

14 mayáímó kwémayaamba kwaásiti imáyáa umái mayái máyáaro.

15 kesí kwaásiyono ísáaro. Ákáyaa-maravaken-kwaasi Sétevanasina akúmbá aiva'á Áánútunopa'a tiráawai Ísóigona kwaási asiramái kwétuwa'naa on-áímbá ísaraawe. asiramái simátime'a sé'a

16 mirán-kwáásí kwéesen-aimba taagwiyavé'a miwísé Áánútuna mayái asirayám-báyái kwémayaawai táái ísáaro.

17 keinárawapinkemba kaumbonárau túwí'a Sétevanasiye Vótúnetasiye Ákáisiye mindárau kesópa'a tewa'á aamoí kwéumpo keinárawa'a íma amáparawai kanaán-umai kesópa'a tewasá mindárau kesópa'o tembá aamoí kwéune.

18 mindárau kesí imáyáa aúnái'a umásinkesa kentí imáyáagwara'a mirá uráawe. mirán-kwáásí túwí'a mósá máraaro.

19 Ésiyaa-marava'a naaó'-naokemba Ísóigona kwaási keinárawatavesa kawe'á umái máéro kwésewe. moórawai áwí'a Ákwíra awainínkó Párisiraawe mindáraití naaúmpa'a torupamáí máyáawai Ísóigowe tarúmai máyáawai aamoí ésa keinárawatavesa kawe'á umái máéro kwésewe.

20 maanká'ó máyáawai Ísóigona kwaási amáparawai keinárawatavesa kawe'á umái máéro kwésewe. moóra-morawai tiyáamba tíméro.

21 ayááír'á kemá Póro agaimaráúmpo awáné'a kwenayáánavi'a póna kwenááiman-iye sé'a

ísáaro. kemá Póro sé'a kawé'á umái máéro kwésune.

²² Ísóigompa'o ímo tirumbó améwai Áánútu sáwí'a umátinkaniye. kentáásí Ísóigo marapá'á kumíníye kwésune.

²³ Ísóigo Ísu úwoi kwétuwa'náa-intave'a námúnaa kwésune.

²⁴ Ísu Káráísitiye tarúmai máyáawa'a kembá sirumbá kwétimune.

kemá Póro sún-da-aimba ánásaiye.

aúná-aimba simái tarúmakain-kwasai
The New Testament in the Kosena Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Kosena long Niugini

copyright © 1980 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kosena

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

363afe94-0b4c-5e94-bf3b-b68ce841dec7